

Euroopan unionin virallinen lehti

C 323

Suomenkielinen laitos

Tiedonantoja ja ilmoituksia

49. vuosikerta
30. joulukuuta 2006Ilmoitusnumero

Sisältö

Sivu

I *Tiedonantoja***Komissio**

2006/C 323/01

Yhteisön puitteet tutkimus- ja kehitystyöhön sekä innovaatiotoimintaan myönnettävälle valtiontuelle ... 1

FI

I

(Tiedonantoja)

KOMISSIO

YHTEISÖN PUITTEET TUTKIMUS- JA KEHITYSTYÖHÖN SEKÄ INNOVAATIOTOIMINTAAN
MYÖNNETTÄVÄLLE VALTIONTUELLE

(2006/C 323/01)

SISÄLLYSLUETTELO

	Sivu
1. JOHDANTO	4
1.1 Tutkimus- ja kehitystyöhön sekä innovaatiotoimintaan myönnettävän valtiontuen tavoitteet	4
1.2 Valtiontukupolitiikka sekä T&K&I	4
1.3 Tutkimukseen ja kehitykseen sekä innovaatiotoimintaan myönnettävää tukea koskeva tasapainotesti ja sen soveltaminen	5
1.3.1 Valtiontuen toimintasuunnitelma: valtiontuen vähentäminen ja tarkempi kohdentaminen sekä tasapainotesti tuen arvioimiseksi	5
1.3.2 Puitteissa käsitelty yhteisen edun mukainen tavoite	5
1.3.3 Välineen tarkoituksenmukaisuus	6
1.3.4 Tuen kannustava vaikutus ja tuen välttämättömyys	6
1.3.5 Tuen oikeasuhteisuus	6
1.3.6 T&K&I-tuen kielteiset vaikutukset on rajattava siten, että tuen kokonaisvaikutus on myönteinen	6
1.4 Tasapainotestin toteuttaminen: oikeudelliset olettamat ja yksityiskohtaisemman arvioinnin tarve	7
1.5 Näiden puitteiden kattamien erityistoimenpiteiden perustelut	8
2. SOVELTAMISALA JA MÄÄRITELMÄT	8
2.1 Puitteiden soveltamisala	8
2.2 Määritelmät	9
3. EY:N PERUSTAMISSOPIMUKSEN 87 ARTIKLAN 1 KOHDASSA TARKOITETTU VALTIONTUKI	10
3.1 Tutkimusorganisaatiot ja innovaatioiden välittäjät perustamissopimuksen 87 artiklan 1 kohdassa tarkoitettun valtiontuen saajina	10
3.1.1 Muun kuin taloudellisen toiminnan julkinen rahoittaminen	11
3.1.2 Taloudellisen toiminnan julkinen rahoittaminen	11
3.2 Perustamissopimuksen 87 artiklan 1 kohdassa tarkoitettu epäsuora valtiontuki yrityksille julkisesti rahoitettujen tutkimusorganisaatioiden kautta	11
3.2.1 Yritysten puolesta harjoitettava tutkimustoiminta (sopimusperusteinen tutkimus tai tutkimuspalvelut)	12
3.2.2 Yritysten ja tutkimusorganisaatioiden yhteistoiminta	12

	Sivu
4. TUEN SOVELTUVUUS YHTEISMARKKINOILLE EY:N PERUSTAMISSOPIMUKSEN 87 ARTIKLAN 3 KOHDAN B ALAKOHDAN NOJALLA	12
5. TUEN SOVELTUVUUS YHTEISMARKKINOILLE EY:N PERUSTAMISSOPIMUKSEN 87 ARTIKLAN 3 KOHDAN C ALAKOHDAN NOJALLA	13
5.1 Tuki T&K-hankkeisiin	13
5.1.1 Tutkimusluokat	13
5.1.2 Tuen perusintensiteetit	13
5.1.3 Korotukset	13
5.1.4 Tukikelpoiset kustannukset	14
5.1.5 Takaisinmaksettava ennakko	15
5.1.6 Verotoimenpiteet	15
5.1.7 Vastaavuuslauseke	15
5.2 Tuki teknisiin toteutettavuustutkimuksiin	16
5.3 Tuki pk-yrityksille teollisoikeuksien kustannuksiin	16
5.4 Tuki nuorille innovatiivisille yrityksille	16
5.5 Tuki palvelualan prosesseihin ja organisointiin liittyvään innovaatiotoimintaan	16
5.6 Tuki innovaatiotoiminnan neuvontapalveluihin ja innovaatiotoimintaa tukeviin palveluihin	17
5.7 Tuki korkeasti koulutetun henkilöstön lainaamiseen	17
5.8 Tuki innovaatioklustereille	18
6. TUEN KANNUSTAVA VAIKUTUS JA TUEN VÄLTTÄMÄTTÖMYYS	19
7. YKSITYISKOHTAISEMMIN ARVIOITAVAN TUEN SOVELTUVUUS YHTEISMARKKINOILLE	19
7.1 Yksityiskohtaisesti arvioitavat toimenpiteet	19
7.2 Yksityiskohtaisessa arvioinnissa käytettävät menetelmät: tiettyjen yksittäisten asioiden taloudellisessa arvioinnissa sovellettavat T&K&I-toimintaa koskevat perusteet	20
7.3 Tuen myönteiset vaikutukset	20
7.3.1 Markkinoiden toimintapuutteen olemassaolo	20
7.3.2 Välineen tarkoituksenmukaisuus	21
7.3.3 Tuen kannustava vaikutus ja tuen välttämättömyys	21
7.3.4 Tuen oikeasuhteisuus	22
7.4 Kilpailun ja kaupan vääristymisen analysointi	22
7.4.1 Dynaamisten kannustimien vääristyminen	22
7.4.2 Markkinavoiman luominen	23
7.4.3 Tehottomien markkinarakenteiden ylläpitäminen	23
7.5 Tasapaino ja päätös	23

	Sivu
8. TUEN KASAUTUMINEN	23
9. MAATALOUTTA JA KALASTUSTA KOSKEVAT ERITYISSÄÄNNÖT	24
10. LOPPUSÄÄNNÖKSET	24
10.1 Raportointi ja seuranta	24
10.1.1 Vuosikertomukset	24
10.1.2 Tukiohjelmatekstien saatavuus	25
10.1.3 Tietolomakkeet	25
10.2 Aiheelliset toimenpiteet	25
10.3 Voimaantulo, voimassaolo ja tarkistaminen	25

1. JOHDANTO

1.2 Valtiontukipolitiikka sekä T&K&I

1.1 Tutkimus- ja kehitystyöhön sekä innovaatiotoimintaan myönnettävän valtiontuen tavoitteet

Tutkimus- ja kehitystyön sekä innovaatiotoiminnan, jäljempänä T&K&I, edistäminen on tärkeä yhteisen edun mukainen tavoite. EY:n perustamissopimuksen 163 artiklassa määrätään, että ”yhteisön tavoitteena on lujittaa yhteisön teollisuuden tieteellistä ja teknologista perustaa sekä suosia yhteisön teollisuuden kansainvälisen kilpailukykyyn kehittämistä samoin kuin edistää kaikkea tutkimustoimintaa, jota pidetään tarpeellisena [...]”. Perustamissopimuksen 164–173 artiklassa määritetään tähän tavoitteeseen liittyvä toiminta sekä monivuotisen puiteohjelman soveltamisala ja toteutus.

Eurooppa-neuvosto vahvisti Barcelonassa maaliskuussa 2002 pidetyssä kokouksessaan selkeän tavoitteen tutkimusrahoituksen tulevalle kehitykselle. Eurooppa-neuvosto pääsi sopimukseen siitä, että tutkimus- ja kehitystyöhön, jäljempänä T&K, sekä innovaatiotoimintaan osoitettava kokonaisrahoitusta olisi lisättävä yhteisössä vähitellen siten, että sen osuus nousee vuoteen 2010 mennessä 3 prosenttiin suhteessa BKT:hen. Eurooppa-neuvosto täsmensi, että kaksi kolmannesta tästä rahoituksesta olisi tultava yksityiseltä sektorilta. Tämän tavoitteen saavuttamiseksi tutkimusinvestointeja olisi lisättävä vuosittain keskimäärin 8 prosenttia siten, että julkista rahoitusta ⁽¹⁾ lisätään vuosittain 6 prosenttia ja yksityisiä investointeja ⁽²⁾ 9 prosenttia.

Tavoitteena on lisätä talouden tehokkuutta ⁽³⁾ valtiontuella ja edistää sitä kautta kestävä kasvua ja työllisyyttä. T&K&I-toimintaan myönnettävän valtiontuen on sen vuoksi katsottava soveltuvan yhteismarkkinoille, jos tuen voidaan odottaa lisäävän T&K&I-toimintaa ja jos kilpailun vääristymisen ei katsota olevan ristiriidassa yhteisen edun kanssa. Komissio rinnastaa yhteisen edun näissä puitteissa talouden tehokkuuteen. Näillä puitteilla pyritään varmistamaan kyseisen tavoitteen saavuttaminen ja erityisesti avustamaan jäsenvaltioita tuen kohdentamisessa mainittuun tavoitteeseen liittyviin markkinoiden toimintapuitteisiin ⁽⁴⁾.

Perustamissopimuksen 87 artiklan 1 kohdassa määrättyinä periaatteena on, että valtiontuet ovat kiellettyjä. Tietyissä tapauksissa valtiontuki voidaan kuitenkin katsoa yhteismarkkinoiden mukaiseksi perustamissopimuksen 87 artiklan 2 ja 3 kohdan nojalla. T&K&I-toimintaan myönnettävää tukea perustellaan yleensä ensisijaisesti 87 artiklan 3 kohdan b ja c alakohdalla. Komissio antaa näissä puitteissa sääntöjä, joita se soveltaa arvioidessaan sille ilmoitettua tukea, ja käyttää tällä tavoin harkintavaltaansa sekä lisää päätöksentekomenettelyidensä oikeusvarmuutta ja avoimuutta.

⁽¹⁾ On muistettava, että vain osa julkisista T&K-menoista katsotaan valtiontueksi.

⁽²⁾ Vrt. ”Tutkimusinvestoinnit: toimintasuunnitelma Euroopalle”, komission tiedonanto neuvostolle, Euroopan parlamentille, Euroopan talous- ja sosiaalikomitealle sekä alueiden komitealle, KOM(2003) 226 lopullinen, s. 7.

⁽³⁾ Taloustieteessä termillä ”tehokkuus” (tai ”talouden tehokkuus”) viitataan siihen, missä määrin kokonaishyötytoiminta on optimaalisella tasolla tietyillä markkinoilla tai koko taloudessa. T&K&I-toiminnan lisääminen parantaa talouden tehokkuutta siirtämällä markkinoiden kysynnän uusiin tai parannettuihin tuotteisiin, prosesseihin tai palveluihin. Tämä alentaa kyseisten hyödykkeiden laatuainotettua hintaa.

⁽⁴⁾ ”Markkinoiden toimintapuitteilla” viitataan tilanteeseen, jossa markkinat eivät omin voimin toimi taloudellisesti tehokkaalla tavalla. Tällöin valtion toimenpide, esimerkiksi valtiontuki, voi parantaa markkinoiden toimintaa hintojen, tuotoksen ja resurssien käytön osalta.

Lissabonin strategiassa T&K&I-toiminnan nykytason ei katsota olevan optimaalinen yhteisön talouden kannalta, sillä kyseisen toiminnan lisäämisen katsotaan lisäävän talouskasvua yhteisössä. Komissio katsoo, että tähän haasteeseen vastaaminen edellyttää tällä hetkellä voimassa olevien T&K-toimintaan myönnettävää valtiontukea koskevien sääntöjen nykyaikaistamista ja parantamista.

Ensiksikin komissio laajentaa näissä puitteissa mahdollisuuden myöntää T&K-tukea uuteen innovointia tukevaan toimintaan. Innovointi liittyy tietoa ja teknologiaa yhdistävään prosessiin, jossa hyödynnetään markkinoiden tarjoamia mahdollisuuksia uusien tai yhteismarkkinoilla jo oleviin verrattuna parannettujen tuotteiden, palveluiden ja prosessien kehittämiseksi ja johon liittyy jonkin verran riskiä. Komissio katsoo kuitenkin, että valtiontukisääntöjen mukaan innovaatiotoimintaan myönnettävää valtiontukea ei pitäisi hyväksyä innovoinnin abstraktin määritelmän perusteella vaan sillä edellytyksellä, että tuki liittyy tiettyyn toimintaan, joka kohdistetaan nimenomaisesti innovoinnin esteenä oleviin markkinoiden toimintapuitteisiin ja johon myönnettävän valtiontuen edut ovat todennäköisesti suuremmat kuin siitä mahdollisesti aiheutuvat haitat kilpailulle ja kaupalle.

Toiseksi komissio pyrkii tukemaan T&K&I-toimintaan myönnettävän valtiontuen parempaa hallinnointia. Komissio aikoo laajentaa T&K-toimintaa koskevan ryhmäpoikkeuksen soveltamisalaa, joka kattaa nykyisin vain pienille ja keskisuurille yrityksille, jäljempänä ’pk-yritykset’, myönnettävän tuen ⁽⁵⁾. Tulevaisuudessa annettava yleinen ryhmäpoikkeusasetus kattaa vähemmän ongelmia aiheuttavat tukitoimenpiteet T&K&I-toiminnan alalla. Näitä puitteita sovelletaan myös jatkossa kaikkiin komissiolle ilmoitettuihin toimenpiteisiin, jotka ilmoitetaan, koska toimenpide ei kuulu ryhmäpoikkeusasetuksen soveltamisalaa, koska ryhmäpoikkeusasetuksessa säädetään velvollisuudesta ilmoittaa tuesta erikseen tai koska kyseinen jäsenvaltio päättää ilmoittaa toimenpiteen, jolle voitaisiin periaatteessa myöntää poikkeus ryhmäpoikkeusasetuksen nojalla. Puitteita sovelletaan edelleen myös ilmoittamatta jätetyn tuen arviointiin.

Kolmanneksi, jotta komission harjoittamaa valvontaa voitaisiin kohdentaa paremmin, näissä puitteissa annetaan sääntöjä tiettyjen tukitoimenpiteiden soveltuvuudesta yhteismarkkinoille (jäljempänä 5 luku). Sääntöjä sovelletaan näiden puitteiden soveltamisalaa kuuluvien toimenpiteiden arvioinnissa. Koska tiettyihin tukitoimenpiteisiin liittyy suurempi kilpailun ja kaupan vääristymisen riski, näissä puitteissa esitellään lisäksi muita seikkoja, jotka koskevat tuen kannustavan vaikutuksen ja välttämättömyyden analyysia (jäljempänä 6 luku), sekä muita menetelmiä kyseisten toimenpiteiden perusteellisempaa arviointia varten (jäljempänä 7 luku).

⁽⁵⁾ Valtiontuen toimintasuunnitelma — Valtiontukien vähentäminen ja tarkempi kohdentaminen: valtiontukiudistuksen toimintasuunnitelma vuosiksi 2005–2009, KOM(2005) 107 lopullinen — SEC (2005) 795, annettu 7 päivänä kesäkuuta 2005.

Komissio korostaa, että periaatteessa jo pelkästään sen, että markkinoilla on kilpailua, pitäisi johtaa mahdollisimman tehokkaaseen T&K&I-toimintaan. Näin ei kuitenkaan aina ole T&K&I-alalla, ja siksi julkinen toimenpide voi toisinaan parantaa tilannetta. Yritykset lisäävät tutkimusinvestointejaan vain, jos ne saavat tutkimustuloksista konkreettista taloudellista hyötyä ja ovat tietoisia tutkimustoiminnan tarjoamista mahdollisuuksista. T&K&I-toiminnan vähäisyyteen on monia syitä, jotka liittyvät osittain rakenteellisiin esteisiin ja osittain markkinoiden toimintapuutteisiin. Rakenteellisiin esteisiin olisi pureuduttava mieluiten rakenteellisilla toimenpiteillä⁽⁶⁾, kun taas valtiontukea voidaan käyttää markkinoiden toimintapuutteista johtuvan tehottomuuden tasapainottamiseen. On lisäksi empiiristä näyttöä siitä, että valtiontuki on tehokas väline vain, jos toimintaolosuhteet ovat suotuisat. Tämä tarkoittaa, että teollis- ja tekijänoikeusjärjestelmät ovat tarkoituksenmukaiset, toimintaympäristössä on kilpailua, säännökset ovat tutkimus- ja innovaatiomyönteisiä ja rahoitusmarkkinat ovat kannustavat.

Valtiontuki kuitenkin myös vääristää kilpailua, ja voimakas kilpailu on samalla ratkaiseva tekijä T&K&I-investointeihin kannustamiseksi markkinalähtöisillä menetelmillä. Valtiontukitoimenpiteet on sen vuoksi suunniteltava huolellisesti kilpailun vääristymisen rajoittamiseksi. Muussa tapauksessa valtiontuki voi muuttua haitalliseksi vähentämällä T&K&I-toimintaa ja hidastamalla talouskasvua.

Suurin yrityksille myönnettävään T&K&I-tukeen liittyvä ongelma on se, että kilpailevien yritysten investointikannustimet vääristyvät ja mahdollisesti vähenevät. Yritykselle myönnettävä tuki vahvistaa yleensä sen markkina-asemaa ja alentaa muiden yritysten investointien tuottoastetta. Kun investointien tuottoaste painuu riittävän alhaiseksi, on mahdollista, että kilpailevat yritykset supistavat T&K&I-toimintaansa. Kun tuki lisäksi helpottaa tuensaajayrityksen taloudellista tilannetta, se voi myös heikentää yrityksen innovointihalukkuutta. Tuki voi mahdollistaa tehottomien yritysten toiminnan jatkumisen tai tarjota tuensaajayritykselle tilaisuuden vahvistaa käytäntöjä, joilla tähdätään kilpailijoiden sulkemiseen markkinoilta, tai kasvattaa markkina-voimaansa.

1.3 Tutkimukseen ja kehitykseen sekä innovaatiotoimintaan myönnettävää tukea koskeva tasapainotesti ja sen soveltaminen

1.3.1 Valtiontuen toimintasuunnitelma: valtiontuen vähentäminen ja tarkempi kohdentaminen sekä tasapainotesti tuen arvioimiseksi

Komission valtiontuen toimintasuunnitelmassa⁽⁷⁾ ilmoitetaan, että "edistääkseen kasvua ja työllisyyttä koskevaa uudistettua Lissabonin strategiaa komissio aikoo tarvittaessa tehostaa valtiontukien arviointiin soveltamaansa taloudellista lähestymistapaa. Taloudellisella lähestymistavalla eräät valtiontuet voidaan keskittää ja kohdistaa paremmin uudistetun Lissabonin strategian tavoitteisiin."

⁽⁶⁾ Muun muassa yliopistokoulutuksella, tutkimusohjelmilla ja julkisilla tutkimusjärjestelyillä, innovaatiomyönteisillä teollis- ja tekijänoikeuksia koskevilla säännöillä sekä yritysten kannalta houkuttelevilla T&K&I-toiminnan reunaehdoilla.

⁽⁷⁾ Valtiontuen toimintasuunnitelma (ks. alaviite), 21 kohta.

Arvioidessaan tukitoimenpiteen soveltuvuutta yhteismarkkinoille komissio vertaa niitä myönteisiä vaikutuksia, joita tukitoimenpiteellä on yhteisen edun mukaisen tavoitteen saavuttamisen kannalta, niihin kielteisiin kauppaa ja kilpailua vääristäviin sivuvaikutuksiin, joita tuella voi olla. Tämä vertailu on esitetty valtiontuen toimintasuunnitelmassa nk. tasapainotestin muodossa⁽⁸⁾. Valtiontukitoimenpiteen hyväksymistä koskevassa päätöksentekoprosessissa on kolme vaihetta. Kahdessa ensimmäisessä vaiheessa käsitellään valtiontuen myönteisiä vaikutuksia ja kolmannessa kielteisiä vaikutuksia sekä myönteisten ja kielteisten vaikutusten välistä tasapainoa:

- 1) Pyritäänkö tukitoimenpiteellä selkeästi määriteltyyn yhteisen edun mukaiseen tavoitteeseen (esim. kasvu, työllisyys, koheesio, ympäristönsuojelu)?
- 2) Onko tuki suunniteltu niin, että yhteisen edun mukainen tavoite voidaan saavuttaa, eli onko aiotulla tuella vaikutusta markkinoiden toimintapuutteeseen tai muuhun tavoitteeseen?
  - i) Onko valtiontuki oikea toimintaväline?
  - ii) Onko tuella kannustava vaikutus eli muuttaako tuki yritysten käyttäytymistä?
  - iii) Onko tukitoimenpide oikeasuhteinen eli voitaisiinko sama muutos saada aikaan pienemmällä tukimäärällä?
- 3) Onko kilpailun vääristyminen ja vaikutus kauppaan vähäistä, niin että kokonaistilanne on myönteinen?

Tasapainotestiä voidaan soveltaa valtiontukisääntöjen laatimiseen ja eri tapausten arviointiin.

Ryhmäpoikkeusasetuksen mukaan valtiontuki soveltuu yhteismarkkinoille, jos asetetut edellytykset täyttyvät. Sama koskee yleensä useimpia näissä puitteissa käsiteltyjä tapauksia. Jos on kyse sellaisista yksittäisistä tukitoimenpiteistä, jotka suurten tukimäärien vuoksi saattavat todennäköisesti vääristää kilpailua, komissio laatii oikeasuhteisuusperiaatteen pohjautuvan kokonaisarvion tuen myönteisistä ja kielteisistä vaikutuksista.

1.3.2 Puitteissa käsitelty yhteisen edun mukainen tavoite

Näissä puitteissa käsitellään tutkimus- ja kehitystyön sekä innovaatiotoiminnan edistämistä koskevaa yhteisen edun mukaista tavoitetta. Puitteiden tavoitteena on parantaa talouden tehokkuutta poistamalla selkeästi määriteltyjä markkinoiden toimintapuutteita, jotka estävät yhteisön taloutta saavuttamasta optimaalista T&K&I-tasoa.

⁽⁸⁾ Ks. valtiontuen toimintasuunnitelma (alaviite 5), 11 ja 20 kohta, ja yksityiskohtaisemmin käsiteltynä innovaatioita koskeva tiedonanto, KOM(2005) 436 lopullinen, 21 päivänä syyskuuta 2005.

Laadittaessa sääntöjä, joilla varmistetaan, että tukitoimenpiteillä päästään tähän tavoitteeseen, on aluksi kartoitettava T&K&I-toimintaa haittaavat markkinoiden toimintapuutteet. T&K&I-toiminta toteutetaan tuotekehittelyn alkupäässä erilaisina toimintoina, joissa hyödynnetään saatavilla olevia T&K&I-valmiuksia uusien tai parannettujen tuotteiden⁽⁹⁾ ja prosessien kehittämiseksi kyseisillä tuotemarkkinoilla. Tämä edistää talouskasvua. Markkinoiden toimintapuutteet voivat estää markkinoita pääsemästä optimaaliseen tuotokseen käytettävissä olevin T&K&I-valmiuksin ja aiheuttaa tehottomuutta seuraavista syistä:

- **Myönteiset ulkoisvaikutukset / osaamisen leviäminen:** T&K&I-toiminta tuottaa usein yhteiskunnalle hyötyä osaamisen leviämisen muodossa. Markkinavoimien varaan jätettyinä monilla hankkeilla voi kuitenkin olla yksityisen sektorin kannalta liian alhainen tuottoaste, vaikka hankkeet olisivat hyödyllisiä yhteiskunnan kannalta. Näin on siksi, että voittoa tavoittelevat yritykset eivät kiinnitä huomiota toimiansa ulkoisvaikutuksiin tehdessään päätöstä siitä, kuinka paljon niiden olisi panostettava T&K&I-toimintaan. Yhteisen edun mukaisia hankkeita ei sen vuoksi välttämättä toteuteta ilman julkisen sektorin toimenpiteitä.
- **Julkishyödykkeet / osaamisen leviäminen:** On mahdollista estää muita käyttämästä perustutkimuksen kaltaista yleistä osaamista (julkishyödyke), kun taas tuotantoon liittyvä erityislaatuisempi osaaminen voidaan suojata esimerkiksi patenteilla. Tämä mahdollistaa sen, että keksijä saa keksinnöstään suuremman tuoton. Kun T&K&I-toiminnan tukemiselle kehitetään toimintatapoja, on tärkeää tehdä ero yleisen osaamisen ja suojattavan osaamisen välillä. Yrityksillä on taipumusta käyttää hyväkseen muiden kehittämää yleistä osaamista, ja yritykset ovat sen vuoksi haluttomia kehittämään itse tällaista osaamista. Tehottomuuden lisäksi onkin mahdollista, että markkinoita ei ole lainkaan olemassa. Jos yleistä osaamista kehitettäisiin laajemmin, koko yhteiskunta voisi hyötyä osaamisen leviämisestä kaikkialle talouteen. Tämä edellyttää, että valtio tukee yrityksiä osaamisen luomisessa. Perustutkimuksen osalta niiden on ehkä rahoitettava täysimääräisesti yritysten yritykset harjoittaa kyseistä tutkimusta.
- **Epätäydellinen tai epäsymmetrinen informaatio:** T&K&I-toimintaan liittyy hyvin paljon riskejä ja epävarmuustekijöitä. Epätäydellisen ja/tai epäsymmetrisen informaation vuoksi yksityiset sijoittajat voivat olla haluttomia rahoittamaan hyödyllisiä hankkeita. Korkeasti koulutettu henkilöstö voi olla tietämätön innovatiivisten yritysten tarjoamista rekrytointimahdollisuuksista. Henkilöstö- ja rahoitusresurssien kohdentamisessa voi tämän vuoksi olla puutteita kyseisillä markkinoilla ja taloutta hyödyttävät hankkeet voivat jäädä toteuttamatta.
- **Koordinointiin ja verkostoitumiseen liittyvät ongelmat:** Yritysten voi olla vaikeaa koordinoida toimintaansa toistensa kanssa tai edes toimia yhteistyössä ja tämän vuoksi

myös T&K&I-toiminnan harjoittaminen saattaa olla vaikeaa. Ongelmat voivat johtua monista syistä, kuten T&K-toiminnan koordinointiin ja sopivien yhteistyökumppaneiden löytämiseen liittyvistä vaikeuksista.

1.3.3 Välineen tarkoituksenmukaisuus

On tärkeää pitää mielessä, että on olemassa myös muita T&K&I-toiminnan lisäämiseen paremmin soveltuvia välineitä, kuten sääntely, korkeakoulujen rahoituksen lisääminen ja T&K&I-toiminnan hyväksi toteutettavat yleiset verotustoimenpiteet⁽¹⁰⁾. Toimintavälineen soveltuvuus tiettyyn tilanteeseen on yleensä sidoksissa ongelman pääasiallisiin syihin. Markkinoillepääsyn esteiden madaltaminen voi olla valtiontukea sopivampi väline poistamaan uuden tulokkaan vaikeuksia saada käyttöönsä T&K&I-toiminnan tuloksia. Korkeakouluinvestointien lisääminen voi olla T&K&I-hankkeisiin myönnettävää valtiontukea parempi tapa ratkaista ongelma, joka liittyy pätevän T&K&I-toimintaa harjoittavan henkilöstön riittämättömyyteen. Jäsenvaltioiden olisi sen vuoksi valittava valtiontuki välineeksi silloin, kun se on sopivin väline käsillä olevan ongelman ratkaisemiseen. Tämä edellyttää tukitoimenpiteen kohteena olevan markkinoiden toimintapuutteen kartoittamista.

1.3.4 Tuen kannustava vaikutus ja tuen välttämättömyys

T&K&I-toimintaan myönnettävän valtiontuen on saatava tuensaaja muuttamaan käyttäytymistään. Tuensaaja voi päättää lisätä T&K&I-toimintaansa sekä toteuttaa T&K&I-hankkeita ja -toimintoja, joita se ei muuten toteuttaisi tai jotka se toteuttaisi rajoitetummin. Komissio katsoo, että tuen olisi kasvatettava T&K&I-toiminnan laajuutta, soveltamisalaa ja toteutusvauhtia sekä toimintaan käytettyjen varojen määrää. Kannustavan vaikutuksen kartoittamiseksi laaditaan nk. kontrafaktuaalinen analyysi, jossa verrataan toiminnan toteutumista tuen kanssa ja ilman tukea. Jäsenvaltioiden on osoitettava selkeästi, kuinka ne aikovat varmistaa, että tuella on kannustavia vaikutuksia.

1.3.5 Tuen oikeasuhteisuus

Tuki katsotaan oikeasuhteiseksi ainoastaan, jos samaa tulosta ei saavuteta kilpailua vähemmän vääristävällä tukitoimenpiteellä. Erityisesti tuen määrän ja intensiteetin on rajoitettava tuetun T&K&I-toiminnan harjoittamisen kannalta välttämättömään.

1.3.6 T&K&I-tuen kielteiset vaikutukset on rajattava siten, että tuen kokonaisvaikutus on myönteinen

T&K&I-toimintaan myönnettävän valtiontuen mahdollisesti aiheuttamat kilpailunvääristymät voidaan ryhmitellä seuraavasti:

- yritysten dynaamisten kannustinten heikentäminen ja yksityisten investointien syrjäyttäminen;
- tehottoman tuotannon tukeminen;

⁽¹⁰⁾ Ks. tiedonanto valtiontukisääntöjen soveltamisesta yritysten välittömään verotukseen (EYVL C 384, 10.12.1998, s. 3).

⁽⁹⁾ Palvelut mukaan luettuina.

- markkinoilta sulkevat käytännöt ja markkinavoiman lisääminen;
- vaikutukset, jotka kohdistuvat taloudellisen toiminnan sijoittumiseen eri jäsenvaltioihin;
- vaikutukset kauppaan sisämarkkinoilla.

Kielteiset vaikutukset ovat yleensä voimakkaammat, kun tukimäärät ovat suuria ja kun tukea myönnetään sellaiseen toimintaan, joka on lähellä tuotteen tai palvelun kaupallista hyödyntämistä. Kehitystyöhön ja innovointiin liittyvään toimintaan myönnettävän tuen intensiteettien olisi sen vuoksi yleensä oltava alhaisemmat kuin tutkimustoimintaan myönnettävän tuen. Tukikelpoisten kustannusten määritelmässä on lisäksi tärkeää varmistaa, että tavanomaisen yritystoiminnan kustannuksia ei katsota tukikelpoisiksi. Tuensaajan ja merkityksellisten markkinoiden ominaispiirteillä on myös vaikutusta kilpailun vääristymiseen. Kyseiset näkökohdat otetaan tarkemmin huomioon perusteellisemmin arvioitavien tapausten käsittelyssä.

1.4 Tasapainotestin toteuttaminen: oikeudelliset olettamat ja yksityiskohtaisemman arvioinnin tarve

Näitä puitteita käytetään arvioitaessa tutkimus- ja kehitystyöhön sekä innovaatiotoimintaan myönnettyjä valtiontukia, joista ilmoitetaan komissiolle. Komissio arvioi tuen soveltuvuuden 1 luvun mukaisen tasapainotestin perusteella. Toimenpide hyväksytään ainoastaan, jos kunkin tasapainotestissä huomioitun tekijän tarkastelun perusteella arvioinnin tulos on kaiken kaikkiaan myönteinen. Komission arviointitavat voivat kuitenkin poiketa toisistaan, sillä kussakin tapauksessa tiettyyn toimenpidelajiin liittyvät kilpailuun ja kauppaan kohdistuvat riskit saattavat olla erilaiset. Rajoittamatta Euroopan yhteisön perustamissopimuksen 93 artiklan soveltamista koskevista yksityiskohtaisista säännöistä 22 päivänä maaliskuuta 1999 annetun neuvoston asetuksen (EY) N:o 659/1999⁽¹¹⁾ 4–7 artiklan soveltamista komissio käyttää erilaisia oikeudellisia oletuksia ilmoitetun tukitoimenpidelajin mukaan.

Kaikki ilmoitetut tuet arvioidaan ensin 5 luvun säännösten mukaisesti. Komissio on määrittänyt tässä luvussa joitakin toimenpiteitä, joiden osalta se katsoo, että näihin toimenpiteisiin kohdistuvalla valtiontuella poistetaan tiettyjä T&K&I-toimintaa haaittavia markkinoiden toimintapuitteita. Komissio on ottanut käyttöön lisäksi erilaisia edellytyksiä ja parametrejä, joiden tavoitteena on varmistaa, että näihin toimenpiteisiin kohdistuvalla valtiontuella todella on kannustava vaikutus, että tuki on oikeasuhteista ja että sen kielteinen vaikutus kilpailuun ja kauppaan on vähäinen. Jäljempänä 5 lukuun sisältyy näin ollen parametrejä, jotka koskevat tuettua toimintaa, tuki-intensiteettejä ja tuen soveltuvuutta yhteismarkkinoille koskevia edellytyksiä. Periaatteessa vain toimenpiteet, jotka täyttävät 5 luvussa määritellyt perusteet, soveltuvat perustamissopimuksen 87 artiklan 3 kohdan c alakohdan nojalla näiden puitteiden mukaisesti yhteismarkkinoille.

Komissio esittää 6 luvussa tarkemmin, kuinka se arvioi tuen välttämättömyyttä ja kannustavaa vaikutusta.

Jäljempänä 7 luvussa komissio esittää tarkemmin millaisissa tapauksissa ja millä tavalla yksityiskohtainen arviointi tehdään.

Tämä tarkoittaa, että komissio soveltaa eri toimenpiteisiin eritasoisia arviointeja, joita kuvataan tarkemmin jäljempänä. Perusarvioinnin osalta komissio pitää periaatteessa riittävänä, että tukitoimenpiteet vastaavat 5 luvussa mainittuja edellytyksiä, kunhan 6 luvussa esitetyt tuen kannustavaa vaikutusta koskevat perusteet täyttyvät. Kaikkien muiden toimenpiteiden osalta komissio katsoo, että lisätutkimus on tarpeen, koska kilpailuun ja kauppaan kohdistuvat riskit ovat suuremmat joko toiminnan, tukimäärän tai tuensaajalajin vuoksi. Lisätutkimus koostuu yleensä yksityiskohtaisemmasta tosiseikkojen analyysistä 6 luvussa esitettyjen tuen välttämättömyyttä ja kannustavaa vaikutusta koskevien säännösten mukaisesti tai 7 luvun 7.1 jaksossa määrätyn raja-arvon ylittävän tuen arviointia koskevien säännösten mukaisesti. Lisätutkimuksen perusteella komissio voi hyväksyä tuen, katsoa sen yhteismarkkinoille soveltumattomaksi tai julistaa sen yhteismarkkinoille soveltuvaksi tietyn edellytyksen.

Ensinnäkin komissio katsoo, että tiettyjen tukitoimenpiteiden osalta riittää, että ne täyttävät 5 ja 6 luvussa vahvistetut edellytykset, jolloin ne soveltuvat yhteismarkkinoille. Tällöin oletetaan, että kyseiseen toimenpiteeseen sovellettavan tasapainotestin tulos olisi myönteinen. Toimenpiteen kuuluminen tähän ryhmään riippuu tuensaajalajista, tuetusta toiminnasta ja myönnetystä tukimäärästä. Komissio katsoo, että seuraavat toimenpiteet soveltuvat yhteismarkkinoille 5 ja 6 luvun perusteella, jos i) ne täyttävät kaikki 5 luvussa mainitut edellytykset ja parametrit ja ii) tukea myönnetään vasta sen jälkeen, kun tukihakemus on jätetty kansallisille viranomaisille:

- hanketuki ja toteutettavuustutkimukset, joissa tuensaaja on pk-yritys ja hankekohtaisen tuen määrä on alle 7,5 miljoonaa euroa pk-yritystä kohden (hanketuki ja tuki toteutettavuustutkimukseen);
- pk-yrityksille myönnettävä tuki teollisoikeuksien kustannuksiin;
- tuki nuorille innovatiivisille yrityksille;
- tuki innovaatiotoiminnan neuvontapalveluihin; tuki innovaatiotoimintaa tukeviin palveluihin;
- tuki korkeasti koulutetun henkilöstön lainaamiseen.

Mainittujen toimenpiteiden osalta 6 luvussa todetaan, että tuella katsotaan olevan kannustava vaikutus, jos edellä ii) kohdassa kuvattu edellytys täyttyy.

Toiseksi kun on kyse ilmoitetusta tuesta, jonka määrä **alittaa** näiden puitteiden 7.1 jaksossa vahvistetun raja-arvon, lisätutkimuksen tarkoituksena on osoittaa tuen kannustava vaikutus ja välttämättömyys 6 luvun mukaisesti. Kyseisten toimenpiteiden katsotaan sen tähden soveltuvan yhteismarkkinoille 5 ja 6 luvun perusteella vain, jos i) ne täyttävät kaikki 5 luvussa mainitut

⁽¹¹⁾ EYVL L 83, 27.3.1999, s. 1.

edellytykset ja parametrit ja ii) tuen kannustava vaikutus ja välttämättömyys on näytetty toteen 6 luvun mukaisesti.

Kolmanneksi kun on kyse ilmoitetusta tuesta, jonka määrä ylittää näiden puitteiden 7.1 jaksossa vahvistetun raja-arvon, lisätutkimus koostuu tuen yksityiskohtaisesta arvioinnista 7 luvun mukaisesti. Näiden toimenpiteiden katsotaan siis soveltuvan yhteismarkkinoille 5, 6 ja 7 luvun perusteella vain, jos i) ne täyttävät kaikki 5 luvussa mainitut edellytykset ja parametrit ja ii) tasapainotesti, jota sovelletaan tukeen 7 luvussa esitetyn arvioinnin mukaisesti, johtaa myönteiseen arviointiin.

1.5 Näiden puitteiden kattamien erityistoimenpiteiden perustelut

Soveltaessaan näitä perusteita T&K&I-toimintaan komissio on määrittänyt joitakin toimenpiteitä, joihin myönnettävä valtiontuki voidaan tietyn edellytyksin katsoa perustamissopimuksen 87 artiklan 3 kohdan c alakohdan mukaiseksi.

Perus- ja teolliseen tutkimukseen sekä kokeelliseen kehittämiseen liittyviin hankkeisiin myönnettävä tuki kohdennetaan yleensä markkinoiden toimintapuutteeseen, joka koskee myönteisiä ulkoisvaikutuksia (osaamisen leviäminen), kuten julkishyödykkeitä. Komissio pitää T&K&I-toiminnan jakamista myös jatkossa eri luokkiin hyödyllisenä, vaikka toiminta voi noudattaa ennemminkin interaktiivista kuin lineaarista innovaatiomallia. Tuki-intensiteetit vaihtelevat sen mukaan, kuinka vakavasta markkinoiden toimintapuutteesta on kyse ja kuinka lähellä toiminta on kaupallista hyödyntämistä. Tietentyypinen innovaatiotoiminta on tämän alan aiemmista valtiontukisäännöistä poiketen sisällytetty kokeelliseen kehittämiseen. Korotusjärjestelmää on lisäksi yksinkertaistettu. Koska on odotettavissa, että markkinoiden toimintapuutteet lisääntyvät ja myönteiset ulkoisvaikutukset vahvistuvat, korotukset vaikuttavat perustelluilta, kun on kyse pk-yrityksistä, pk-yritysten harjoittamasta ja niiden kanssa harjoitettavasta yhteistoiminnasta, valtioiden rajat ylittävästä yhteistoiminnasta sekä julkisen ja yksityisen sektorin yhteistyökumppanuuksista (yritysten yhteistoiminta julkisten tutkimusorganisaatioiden kanssa).

T&K&I-hankkeisiin liittyviin teknisiin toteutettavuustutkimuksiin myönnettävän tuen tarkoituksena on poistaa markkinoiden toimintapuute, joka liittyy epätäydelliseen ja epäsymmetriseen informaatioon. Kyseisten tutkimusten katsotaan olevan etäämpänä markkinoista kuin varsinainen hanke, ja suhteellisen korkeat tuki-intensiteetit ovat sen vuoksi hyväksyttäviä.

Pk-yrityksille teollisoikeuksien kustannuksiin myönnettävä tuki kohdennetaan markkinoiden toimintapuutteeseen, joka koskee myönteisiä ulkoisvaikutuksia (osaamisen leviäminen). Kyseisen tuen tavoitteena on parantaa pk-yritysten mahdollisuuksia kohtuulliseen tuottoon, ja tällä tavoin kannustaa niitä tehokkaammin harjoittamaan T&K&I-toimintaa.

Tuki nuorille innovatiivisille yrityksille on otettu käyttöön epätäydellisestä ja epäsymmetrisestä informaatiosta johtuvien markkinoiden toimintapuutteiden poistamiseksi. Nämä toimintapuutteet aiheuttavat erityisen suurta vahinkoa kyseisille yrityksille heikentämällä niiden kykyä saada riittävää rahoitusta innovatiivisille yritysideoilleen.

Palvelualan prosesseihin ja organisointiin liittyvään innovaatiotoimintaan myönnettävä tuki kohdennetaan epätäydelliseen informaatioon ja myönteisiin ulkoisvaikutuksiin liittyviin markkinoiden toimintapuutteisiin. Sen tarkoituksena on puuttua siihen, että palveluihin liittyvä innovaatiotoiminta ei välttämättä sovi T&K-

luokkiin. Palvelualan innovointi on usein pikemminkin tulosta vuorovaikutuksesta asiakkaiden kanssa ja markkinoiden kohtaamisesta kuin olemassa olevan tieteellisen, teknisen tai liiketaloudellisen tiedon hyödyntämisestä tai käytöstä. Lisäksi palvelualan innovointi perustuu usein pikemminkin uusiin prosesseihin ja organisoitintapoihin kuin tekniseen kehitykseen. T&K-hanketuki ei tältä osin kata täysin palvelualan prosesseihin ja organisointiin liittyvää innovaatiotoimintaa vaan tarvitaan erityinen lisätukitoimenpide poistamaan innovointia haittaavat markkinoiden toimintapuutteet.

Innovaatioiden välittäjien tarjoamiin neuvontapalveluihin ja innovaatiotoimintaa tukeviin palveluihin myönnettävällä tuella pyritään poistamaan riittämättömään tiedon leviämiseen, ulkoisvaikutuksiin ja koordinoimiseen puuttumiseen liittyviä markkinoiden toimintapuutteita. Valtiontuki on sopiva keino kannustaa pk-yrityksiä ostamaan kyseisiä palveluita ja lisätä innovaatioiden välittäjien tarjoamien palveluiden tarjontaa ja kysyntää.

Korkeasti koulutetun henkilöstön lainaamiseen myönnettävällä tuella pureudutaan epätäydelliseen informaatioon liittyvään markkinoiden toimintapuutteeseen yhteisön työmarkkinoilla. Korkeasti koulutetun henkilöstön palkkaajat yhteisössä ovat todennäköisimmin suuryrityksiä, sillä kyseinen henkilöstö katsoo usein suuryritysten tarjoavan paremmat työehdot sekä turvatummat ja houkuttelevammat uranäkymät. Pk-yritykset sen sijaan voisivat hyötyä tärkeästä osaamisen siirtymisestä ja paremmista innovaatiovalmiuksista, jos ne pystyisivät rekrytoimaan korkeasti koulutettua henkilöstöä T&K&I-toimintaan liittyviin tehtäviin. Yhteyksien luominen suuryritysten tai korkeakoulujen ja pk-yritysten välille voi myös edistää koordinointiin liittyvien markkinoiden toimintapuutteiden poistamista ja tukea klustereiden muodostamista.

Innovaatioklustereille myönnettävällä tuella pyritään poistamaan markkinoiden toimintapuutteita, jotka liittyvät klustereiden kehittämistä haittaaviin tai klustereiden välistä vuorovaikutusta ja tiedonvaihtoa rajoittaviin koordinoitongelmiin. Valtiontuki voi edistää kahdella tavalla tämän ongelman ratkaisemista: ensiksikin tukemalla investointeja innovaatioklustereiden yhteiskäytössä oleviin avoimiin infrastruktuureihin ja toiseksi tukemalla klustereiden yhteistoimintaa, verkostoitumista ja koulutustoimintaa.

2. SOVELTAMISALA JA MÄÄRITELMÄT

2.1 Puitteiden soveltamisala

Näitä puitteita sovelletaan tutkimus- ja kehitystyöhön sekä innovaatiotoimintaan myönnettävään valtiontukeen. Niiden soveltamisessa noudatetaan muita yhteisön menettelytapoja valtiontukien alalla, yhteisön perussopimusten muita määräyksiä sekä perussopimusten nojalla annettua lainsäädäntöä.

Perustamissopimuksen yleisten periaatteiden mukaan valtiontukea ei voida hyväksyä, jos tukitoimenpide on siinä määrin syrjivä, että sitä ei voida perustella sillä, että toimenpide on luonteeltaan valtiontukea. On erityisesti korostettava, että komissio ei hyväksy tukitoimenpidettä, joka sulkee pois mahdollisuuden T&K&I-toiminnan tulosten hyödyntämiseen muissa jäsenvaltioissa.

Viranomaiset voivat antaa yrityksille T&K-toimeksiantoja tai ostaa niiltä T&K-toiminnan tuloksia. Jos tällaisia T&K-palveluja ei hankita markkinahintaan, niihin yleensä liittyy perustamissopimuksen 87 artiklan 1 kohdassa tarkoitettua valtiontukea.

Jos sopimukset tehdään markkinaehtoisesti, josta merkkinä saattaa olla tarjouskilpailun järjestäminen julkisiin hankintoihin sovellettavien direktiivien, erityisesti vesi- ja energiahuollon sekä liikenteen ja postipalvelujen alalla toimivien yksiköiden hankintamenettelyjen yhteensovittamisesta 31 päivänä maaliskuuta 2004 annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin 2004/17/EY⁽¹²⁾ ja julkisia rakennusurakoita sekä julkisia tavara- ja palveluhankintoja koskevien sopimusten tekomenettelyjen yhteensovittamisesta 31 päivänä maaliskuuta 2004 annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin 2004/18/EY⁽¹³⁾ mukaisesti, komissio katsoo yleensä, että toimenpide ei ole perustamissopimuksen 87 artiklan 1 kohdassa tarkoitettua valtiontukea.

Näitä puitteita sovelletaan tutkimukseen ja kehitykseen sekä innovaatiotoimintaan myönnettävään tukeen kaikilla EY:n perustamissopimuksen kattamilla aloilla. Puitteita sovelletaan myös yhteisön erityisten valtiontukisääntöjen soveltamisalaan kuuluviin aloihin, jos kyseisissä säännöissä ei toisin määrätä⁽¹⁴⁾.

Näitä puitteita sovelletaan ympäristöalan T&K&I-toimintaan myönnettävään valtiontukeen⁽¹⁵⁾, sillä laatua ja suorituskykyä parantavien innovaatioiden sekä energiankäytön ja jätteiden käsittelyn optimointia ja turvallisuutta parantavien innovaatioiden välillä on monia synergiaetuja.

Pk-yritysten tutkimus- ja kehitystyöhön myönnetty tuki vapautettiin ilmoitusvelvollisuudesta komission asetuksen (EY) N:o 70/2001 muuttamisesta sen soveltamisalan laajentamiseksi koskemaan tukea tutkimus- ja kehitystyöhön 25 päivänä helmikuuta 2004 annetun komission asetuksen (EY) N:o 364/2004⁽¹⁶⁾ voimaantulon jälkeen Euroopan yhteisön perustamissopimuksen 87 ja 88 artiklan soveltamisesta pienille ja keskisuurille yrityksille myönnettävään valtiontukeen 12 päivänä tammikuuta 2001 annetussa komission asetuksessa (EY) N:o 70/2001⁽¹⁷⁾ säädetyin ehdoin. Jäsenvaltiot voivat kuitenkin vapaasti ilmoittaa kyseisestä tuesta. Jos jäsenvaltiot päättävät ilmoittaa tuesta, näitä puitteita sovelletaan jatkossakin arvioitaessa tukea, josta on ilmoitettu komissiolle.

Vaikka henkilöstökustannukset ovat tukikelpoisia monissa näiden puitteiden kattamissa toimenpiteissä ja puitteisiin on sisällytetty korkeasti koulutetun henkilöstön lainaamista koskeva tukitoimenpide, tutkijoille myönnettävät yleiset työllisyys- ja koulutustuet kuuluvat edelleen erityisten työllisyys- ja koulutustukea koskevien valtiontukisääntösten soveltamisalaan eli tällä hetkellä Euroopan yhteisön perustamissopimuksen 87 ja

⁽¹²⁾ EUVL L 134, 30.4.2004, s. 1.

⁽¹³⁾ EUVL L 134, 30.4.2004, s. 114.

⁽¹⁴⁾ Esimerkiksi tuen myöntämisestä rautatie-, maantie- ja sisävesiliikenteeseen 4 päivänä kesäkuuta 1970 annetun neuvoston asetuksen (ETY) N:o 1107/70 3 artiklassa vahvistetaan erityissäännöksiä T&K-työhön rautatie-, maantie- ja sisävesiliikenteen alalla myönnettävän valtiontuen soveltavuudesta yhteismarkkinoille.

⁽¹⁵⁾ Ks. nykyiset yhteisön suuntaviivat valtiontuesta ympäristönsuojelulle (EYVL C 37, 3.2.2001, s. 3, 7 kohta). Ympäristönsuojelua koskevien suuntaviivojen tarkistamisen yhteydessä komissio pohtii lisäksi mahdollisuutta sisällyttää suuntaviivoihin uusia, myös eko-innovaatioita koskevia toimenpiteitä.

⁽¹⁶⁾ EUVL L 63, 28.2.2004, s. 22.

⁽¹⁷⁾ EYVL L 10, 13.1.2001, s. 33, asetus sellaisena kuin se on muutettuna asetuksella (EY) N:o 364/2004.

88 artiklan soveltamisesta koulutustukeen 12 päivänä tammikuuta 2001 annetun komission asetuksen (EY) N:o 68/2001⁽¹⁸⁾ ja Euroopan yhteisön perustamissopimuksen 87 ja 88 artiklan soveltamisesta työllisyystukeen 12 päivänä joulukuuta 2002 annetun komission asetuksen (EY) N:o 2204/2002⁽¹⁹⁾ soveltamisalaan.

Valtiontuesta vaikeuksissa olevien yritysten pelastamiseksi ja rakenneuudistukseksi annetuissa yhteisön suuntaviivoissa⁽²⁰⁾ tarkoitetuille vaikeuksissa oleville yrityksille tutkimukseen ja kehitykseen sekä innovaatiotoimintaan myönnetty tuki ei kuulu näiden puitteiden soveltamisalaan.

2.2 Määritelmät

Näissä puitteissa sovelletaan seuraavia määritelmiä:

- a) **'Pienillä ja keskisuurilla yrityksillä'** tai **'pk-yrityksillä'**, **'pienillä yrityksillä'** ja **'keskisuurilla yrityksillä'** tarkoitetaan asetuksessa (EY) N:o 70/2001 tai mainitun asetuksen korvaavassa asetuksessa tarkoitettuja yrityksiä.
- b) **'Suurilla yrityksillä'** tarkoitetaan yrityksiä, jotka eivät ole pienten ja keskisuurten yritysten määritelmän mukaisia.
- c) **'Tuki-intensiteetillä'** tarkoitetaan tuen bruttomäärää ilmaistuna prosentuaalisena osuutena hankkeen tukikelpoisista kustannuksista. Kaikki käytettävät luvut on ilmaistava ennen verojen tai muiden maksujen vähentämistä. Jos tuki myönnetään muussa muodossa kuin avustuksena, tuen määräksi katsotaan tuen avustusekvivalentti. Useammassa erässä maksettava tuki diskonttataan myöntämishetken arvoon. Diskonttauksessa ja laskettaessa halpakorkoisen lainan sisältämän tuen määrää viitekorkona on käytettävä avustuksen myöntämisaikana voimassa ollutta korkoa. Tuki-intensiteetti lasketaan tuensaajakohtaisesti.
- d) **'Tutkimusorganisaatiolla'** tarkoitetaan sellaista korkeakoulun tai tutkimuslaitoksen kaltaista yksikköä sen oikeudellisesta asemasta (julkis- tai yksityisoikeudellinen) tai rahoitustavasta riippumatta, jonka päätavoitteena on harjoittaa perustutkimusta, teollista tutkimusta tai kokeellista kehittämistä ja levittää tutkimustuloksia koulutuksen, julkaisujen tai teknologiansiirron kautta. Kaikki voitto investoidaan edelleen tutkimustoimintaan, tulosten levittämiseen tai opetukseen. Tällaisessa yksikössä vaikutusvaltaa esimerkiksi osakkaan tai jäsenen muodossa käyttävillä yrityksillä ei ole etuoikeusasemaa yksikön tutkimuskapasiteetin käyttöön tai sen saavuttamiin tutkimustuloksiin nähden.
- e) **'Perustutkimuksella'** tarkoitetaan kokeellista tai teoreettista työtä, jolla pyritään hankkimaan uutta tietoa ilmiöiden ja havainnoitavissa olevien tosiseikkojen perusteista ilman, että tavoitteena on tietty sovellus tai käyttötarkoitus.

⁽¹⁸⁾ EYVL L 10, 13.1.2001, s. 20, asetus sellaisena kuin se on muutettuna asetuksella (EY) N:o 363/2004 (EUVL L 63, 28.2.2004, s. 20).

⁽¹⁹⁾ EYVL L 337, 13.12.2002, s. 3.

⁽²⁰⁾ Tällä hetkellä EUVL C 244, 1.10.2004, s. 2.

f) **'Teollisella tutkimuksella'** tarkoitetaan suunniteltua tutkimusta tai uuden tiedon saamiseen pyrkiviä kriittisiä selvityksiä, joiden tavoitteena on, että näitä uusia tietoja ja taitoja voidaan käyttää uusien tuotteiden, menetelmien tai palveluiden kehittämiseen tai että olemassa olevat tuotteet, menetelmät tai palvelut paranevat huomattavasti. Kyseeseen tulee myös teollisen tutkimuksen harjoittamiseen, erityisesti geneerisen teknologian validointiin, tarvittavien monimutkaisten järjestelmien komponenttien luominen g alakohdan soveltamisalaan kuuluvia prototyyppisiä lukuun ottamatta.

g) **'Kokeellisella kehittämisellä'** tarkoitetaan olemassa olevan tieteellisen, teknisen, liiketoiminta- ja muun asiaa koskevan tiedon ja taitojen hankkimista, yhdistämistä, muokkaamista ja käyttöä suunnitelmien ja järjestelyiden tai mallien laatimiseksi uusille, muutetuille tai parannetuille tuotteille, prosesseille tai palveluille. Tämä voi kattaa myös esimerkiksi muuta sellaista toimintaa, jonka tarkoituksena on uusien tuotteiden, prosessien ja palveluiden peruskäsitteiden määrittely, suunnittelu ja dokumentointi. Toimintaan voi kuulua luonnosten, piirustusten, suunnitelmien ja muun aineiston laatimista edellyttäen, että niitä ei ole tarkoitettu kaupalliseen käyttöön.

Kokeelliseksi kehittämiseksi katsotaan myös kaupallisesti hyödynnettävissä olevien prototyyppien ja pilottihankkeiden kehittäminen, kun prototyyppi on välttämättä lopullinen kaupallinen tuote ja kun sen tuottaminen pelkästään esittelyä ja validointia varten olisi liian kallista. Jos esittely- tai pilottihankkeita käytetään myöhemmin kaupallisiin tarkoituksiin, tällaisesta käytöstä saatava tulo on vähennettävä tukikelpoisista kustannuksista.

Tuotteiden, prosessien ja palveluiden koetuoanto ja testaus on myös tukikelpoista edellyttäen, että kyseisiä tuotteita, prosesseja ja palveluita ei voida käyttää tai muuttaa käytettäväksi teollisissa sovelluksissa tai kaupallisiin tarkoituksiin.

Kokeellinen kehittäminen ei kata tuotteisiin, tuotantolinjoihin, valmistusmenetelmiin, olemassa oleviin palveluihin tai muihin meneillään oleviin toimintoihin tehtyjä rutiiniluonteisia tai säännöllisesti tehtäviä muutoksia, vaikka nämä muutokset merkitsisivät parannuksia.

h) **'Takaisinmaksettavalla ennakolla'** tarkoitetaan hankkeeseen myönnettyä lainaa, joka maksetaan yhdessä tai useammassa erässä ja jonka takaisinmaksuehdot riippuvat T&K&I-hankkeen tuloksesta.

i) **'Prosesseihin liittyvällä innovaatiotoiminnalla'** ⁽²¹⁾ tarkoitetaan uuden tai merkittävästi parannetun tuotanto- tai jakelumenetelmän toteuttamista (mukaan luettuina teknisten suoritustapojen, laitteiden ja/tai ohjelmistojen huomattavat muutokset). Innovaatioita eivät ole pienet muutokset tai parannukset, tuotanto- tai palvelukapasiteetin lisääminen ottamalla käyttöön valmistus- tai logistiikkajärjestelmiä, jotka ovat hyvin samankaltaisia kuin jo käytössä olevat, prosessin käytön lopettaminen, jälkirahoitus tai pääoman lisäys, muutokset, jotka johtuvat pelkästään tuotannon tekijöiden hintojen muutoksista, tuotannon asiakaskohtainen mukauttaminen, säännölliset kausittaiset ja muut

jaksottaiset muutokset sekä uusien tai merkittävästi parannettujen tuotteiden kauppa.

j) **'Organisointiin liittyvällä innovaatiotoiminnalla'** ⁽²²⁾ tarkoitetaan uuden organisatorisen menetelmän toteuttamista yrityksen liiketoimintatavoissa, työpaikkaorganisaatioissa tai ulkoisissa suhteissa. Innovaatioita eivät ole liiketoimintatapoisiin, työpaikkaorganisaatioon tai ulkoisiin suhteisiin tehtävät muutokset, jotka perustuvat yrityksessä jo käytettyihin organisatorisiin menetelmiin, muutokset liikkeenjohtostrategiassa, yritysten yhteenliittymät ja yritysostot, prosessin käytön lopettaminen, jälkirahoitus tai pääoman lisäys, muutokset, jotka johtuvat pelkästään tuotannon tekijöiden hintojen muutoksista, tuotannon asiakaskohtainen mukauttaminen, säännölliset kausittaiset ja muut jaksottaiset muutokset sekä uusien tai merkittävästi parannettujen tuotteiden kauppa.

k) **'Korkeasti koulutetulla henkilöstöllä'** tarkoitetaan tutkijoita, insinöörejä, suunnittelijoita ja markkinointipäälliköitä, joilla on korkea-asteen koulutus ja vähintään viiden vuoden ammattikokemus. Tohtorikoulutus voidaan katsoa ammattikokemukseksi.

l) **'Tilapäisellä siirrolla'** tarkoitetaan sitä, että henkilöstö on tuensaajan palveluksessa tilapäisesti tietyn ajan, jonka jälkeen työntekijöillä on oikeus palata entisen työnantajansa palvelukseen.

m) **'Innovaatioklustereilla'** tarkoitetaan riippumattomien yritysten ryhmittymiä, joihin osallistuu innovatiivisia vastaperustettuja yrityksiä, pk-yrityksiä ja suuria yrityksiä sekä tutkimusorganisaatioita. Ne toimivat tietyllä alalla ja tietyllä alueella ja niiden tarkoituksena on kannustaa innovointiin edistämällä intensiivistä vuorovaikutusta, käyttämällä yhteistä infrastruktuuria ja vaihtamalla tietämystä ja asiantuntemusta sekä osallistumalla tehokkaasti teknologian siirtoon, verkostoitumiseen ja tietojen levittämiseen klusteriin kuuluvien yritysten keskuudessa. Olisi suotavaa, että jäsenvaltio pyrkisi luomaan toimivan tasapainon klusteriin osallistuvien pk-yritysten ja suurten yritysten välille, jotta voidaan saavuttaa tietty kriittinen massa erityisesti erikoistumalla johonkin T&K&I-alaan ja ottamalla huomioon kyseisessä jäsenvaltiossa ja muualla yhteisössä jo toimivat klusterit.

3. EY:N PERUSTAMISSOPIMUKSEN 87 ARTIKLAN 1 KOHDASSA TARKOITETTU VALTIONTUKI

Kaikki rahoitus, joka täyttää perustamissopimuksen 87 artiklan 1 kohdan perusteet, katsotaan yleensä valtiontueksi. Lisäohjeiden antamiseksi jäljempänä käsitellään tilanteita, jotka ovat tyypillisiä tutkimus-, kehitys- ja innovaatiotoiminnan alalla.

3.1 Tutkimusorganisaatiot ja innovaatioiden välittävät perustamissopimuksen 87 artiklan 1 kohdassa tarkoitettujen valtiontuen saajina

Kysymykseen, ovatko tutkimusorganisaatiot valtiontuen saajia, on vastattava yleisten valtiontukiperiaatteiden mukaisesti.

⁽²¹⁾ Vrt. OSLO-käsikirjan määritelmä, Guidelines for Collecting and Interpreting Innovation Data, 3. painos, Taloudellisen yhteistyön ja kehityksen järjestö (OECD), 2005, s. 49.

⁽²²⁾ Vrt. OSLO-käsikirjan määritelmä, s. 51.

Perustamissopimuksen 87 artiklan 1 kohdan ja yhteisöjen tuomioistuimen oikeuskäytännön mukaan tutkimusorganisaatioiden T&K&I-toiminnan julkinen rahoittaminen katsotaan valtiontueksi, jos kaikki perustamissopimuksen 87 artiklan 1 kohdan edellytykset täyttyvät. Oikeuskäytännön mukaan tämä edellyttää muun muassa, että tutkimusorganisaatio on perustamissopimuksen 87 artiklan 1 kohdassa tarkoitettu yritys. Tämä ei riipu organisaation oikeudellisesta asemasta (julkis- tai yksityisoikeudellinen) tai taloudellisen toiminnan luonteesta (ts. voittoa tavoitteleva tai tavoittelematon). Ratkaisevaa organisaation luokitteliseksi yritykseksi on se, harjoittaako tutkimusorganisaatio taloudellista toimintaa, jossa on kyse tavaroiden ja/ tai palveluiden tarjoamisesta tietyillä markkinoilla⁽²³⁾. Tämän mukaisesti kaikki taloudellisen toiminnan julkinen rahoittaminen kuuluu perustamissopimuksen 87 artiklan 1 kohdan soveltamisalaan, jos kaikki muut edellytykset täyttyvät.

3.1.1 Muun kuin taloudellisen toiminnan julkinen rahoittaminen

Jos sama yksikkö harjoittaa sekä taloudellista että muuta toimintaa, muun kuin taloudellisen toiminnan julkinen rahoittaminen ei kuulu perustamissopimuksen 87 artiklan 1 kohdan soveltamisalaan, jos taloudellinen ja muu toiminta sekä niiden kustannukset ja rahoitus voidaan erottaa selkeästi toisistaan ja näin estää ristikkäistuen siirtyminen taloudelliseen toimintaan⁽²⁴⁾. Eri toimintoihin kuuluvien kustannusten asianmukainen erottaminen toisistaan voidaan osoittaa esimerkiksi korkeakoulujen ja tutkimusorganisaatioiden vuositilinpäätösten avulla.

Komissio katsoo kuitenkin, että tutkimusorganisaatioiden ensisijaiset toiminnot eivät ole yleensä luonteeltaan taloudellista toimintaa, erityisesti:

- koulutus henkilöstöresurssien taitojen lisäämiseksi ja parantamiseksi;
- riippumattoman T&K-toiminnan harjoittaminen tiedon lisäämiseksi ja ymmärryksen parantamiseksi, yhteistyöhön perustuva T&K-toiminta mukaan luettuna;
- tutkimustulosten levittäminen.

Lisäksi komissio katsoo, että teknologiansiirtotoiminnot (lisensointi, spin-off-yritysten perustaminen tai muut keinot hyödyntää tutkimusorganisaation osaamista) eivät ole luonteeltaan taloudellista toimintaa, jos toiminnot ovat

⁽²³⁾ Asia 118/85, *komissio v. Italia*, Kok. [1987], s. 2599, 7 kohta; asia C-35/96, *komissio v. Italia*, Kok. [1998], s. I-3851, 36 kohta; asia C-309/99, *Wouters*, Kok. [2002], s. I-1577, 46 kohta.

⁽²⁴⁾ Taloudelliseksi toiminnaksi katsotaan erityisesti teollisuuden kanssa tehdyn sopimuksen mukaisesti harjoitettu tutkimustoiminta, tutkimusinfrastruktuurin vuokraaminen ja konsultointityö.

tutkimusorganisaatioiden sisäisiä⁽²⁵⁾ ja kaikki toiminnoista saatavat tulot investoidaan edelleen organisaatioiden ensisijaisiin toimintoihin⁽²⁶⁾.

3.1.2 Taloudellisen toiminnan julkinen rahoittaminen

Jos tutkimusorganisaatiot tai muut voittoa tavoittelemattomat innovaatioiden välittäjät (esim. teknologiakeskukset, yrityshauttomot, kauppakamarit) harjoittavat taloudellista toimintaa, kuten infrastruktuurien vuokrausta, palvelujen tarjoamista liikeyrityksille tai sopimusperusteisen tutkimustoiminnan harjoittamista, tämä olisi tehtävä tavanomaisin markkinaedellytyksin. Tällaisen toiminnan julkiseen rahoitukseen liittyy yleensä valtiontukea.

Jos tutkimusorganisaatio tai voittoa tavoittelematon innovaatioiden välittäjä voi osoittaa, että sen tiettyjen palvelujen tarjoamiseksi saama valtionrahoitus on kokonaan siirretty lopulliselle tuensaajalle ja että välittäjä ei ole saanut rahoituksesta etua, voidaan katsoa, että välittäjäorganisaatio ei ole tuensaaja.

Lopullisten tuensaajien tukeen sovelletaan tavanomaisia valtiontukisääntöjä.

3.2 Perustamissopimuksen 87 artiklan 1 kohdassa tarkoitettu epäsuora valtiontuki yrityksille julkisesti rahoitettujen tutkimusorganisaatioiden kautta

Tämän jakson tarkoituksena on selvittää, millä edellytyksin yritykset saavat perustamissopimuksen 87 artiklan 1 kohdassa tarkoitettua etua silloin, kun kyseessä on tutkimusorganisaation harjoittama sopimusperusteinen tutkimustoiminta tai yhteistyö tutkimusorganisaation kanssa. Perustamissopimuksen 87 artiklan 1 kohdan muiden tekijöiden osalta sovelletaan tavanomaisia sääntöjä. Erityisesti on arvioitava asian kannalta merkityksellisen oikeuskäytännön perusteella, voidaanko tutkimusorganisaation toiminta katsoa valtion toiminnaksi⁽²⁷⁾.

⁽²⁵⁾ "Sisäisellä" toiminnalla komissio tarkoittaa tilannetta, jossa tutkimusorganisaation/-organisaatioiden tuottamaa osaamista hallinnoi jokin organisaation osasto tai tytäryhtiö tai jossa tutkimusorganisaatio hallinnoi osaamista yhdessä muiden organisaatioiden kanssa. Tiettyjen palvelujen ulkoistaminen kolmansille avointen tarjouskilpailujen pohjalta ei vaaranna toiminnan sisäistä luonnetta.

⁽²⁶⁾ Muiden valtion rahoitusta saavien teknologiansiirtolajien osalta komissio katsoo, että se ei voi tällä hetkellä käytettävissään olevien tietojen perusteella päättää yleispätevästi, onko tällaisten toimintojen rahoitus luonteeltaan valtiontukea. Komissio painottaa perustamissopimuksen 88 artiklan 3 kohdassa jäsenvaltioille asetettua velvollisuutta arvioida tällaisten toimenpiteiden luonne kussakin tapauksessa ja ilmoittaa niistä komissiolle, jos ne katsovat toimenpiteiden olevan valtiontukea.

⁽²⁷⁾ Vrt. asia C-482/99, *Ranska v. komissio*, Kok. [2002], s. I-4397, valtion toiminnaksi katsomisen osalta.

3.2.1 Yritysten puolesta harjoitettava tutkimustoiminta (sopimusperusteinen tutkimus tai tutkimuspalvelut)

Tässä kohdassa käsitellään tilannetta, jossa tutkimusorganisaatio toteuttaa hankkeen yrityksen puolesta. Tutkimusorganisaatio, joka toimii toimeksisaajana, tarjoaa toimeksiantajana toimivalle yritykselle palvelun tilanteissa, joissa i) toimeksisaaja saa palvelustaan kohtuullisen korvauksen ja ii) toimeksiantaja määrittää palvelun ehdot ja edellytykset. Toimeksiantajalla on yleensä omistusoikeus hankkeen tuloksiin ja vastuu epäonnistumisen riskistä. Kun tutkimusorganisaatio toimii tällaisen sopimuksen perusteella, sen kautta ei yleensä siirretä valtiontukea yritykselle, jos toinen seuraavista edellytyksistä täyttyy:

- 1) tutkimusorganisaatio tarjoaa palvelun markkinahintaan;
- 2) jos palvelusta ei veloiteta markkinahintaa, tutkimusorganisaatio tarjoaa palvelun hintaan, joka perustuu kokonaiskustannuksiin ja kohtuulliseen voittomarginaaliin.

3.2.2 Yritysten ja tutkimusorganisaatioiden yhteistoiminta

Yhteistoimintahankkeessa hankkeen suunnitteluun ja toteutukseen osallistuu vähintään kaksi yhteistyökumppania, jotka jakavat riskit ja hankkeen tuotoksen.

Jos yritykset ja tutkimusorganisaatiot toteuttavat hankkeen yhdessä, komissio katsoo, että teolliselle yhteistyökumppanille ei myönnetä epäsuoraa valtiontukea tutkimusorganisaation kautta yhteistoimintaan sovellettavien edullisten ehtojen muodossa, jos yksi seuraavista edellytyksistä täyttyy:

- 1) osallistuvat yritykset vastaavat hankkeen kokonaiskustannuksista;
- 2) ne tulokset, joista ei seuraa teollis- ja tekijänoikeuksia, voidaan saattaa laajaan jakeluun ja kaikki tutkimusorganisaation toiminnasta seuraavat T&K&I-toiminnan tuloksiin liittyvät teollis- ja tekijänoikeudet kohdennetaan täysimääräisesti ⁽²⁸⁾ tutkimusorganisaatiolle;
- 3) tutkimusorganisaatio saa osallistuvilta yrityksiltä markkinahinnan mukaisen korvauksen teollis- ja tekijänoikeuksista ⁽²⁹⁾, jotka seuraavat tutkimusorganisaation hankkeen puitteissa harjoittamasta toiminnasta ja jotka siirretään osallistuville yrityksille. Osallistuvien yritysten mahdollisesti maksama osuus tutkimusorganisaation kustannuksista on vähennettävä kyseisestä korvauksesta.

⁽²⁸⁾ "Täysimääräisellä kohdentamisella" tarkoitetaan sitä, että tutkimusorganisaatio saa täysimääräisen taloudellisen hyödyn kyseisistä oikeuksista pitämällä ne kokonaan hallinnassaan, erityisesti omistusoikeuden ja lisensiointioikeuden osalta. Nämä edellytykset voivat täytyä myös silloin, jos organisaatio päättää tehdä kyseisiä oikeuksia koskevia lisäsopimuksia, mukaan luettuina oikeuksien lisensiointi yhteistyökumppanille.

⁽²⁹⁾ "Markkinahinnan mukainen korvaus teollis- ja tekijänoikeuksista" tarkoittaa korvausta kyseisten oikeuksien täysimääräisestä taloudellisesta hyödystä. Koska teollis- ja tekijänoikeuksien markkinahinnan asettaminen objektiivisesti on luontaisesti vaikeaa, komissio katsoo yleisten valtiontukiperiaatteiden mukaisesti, että tämä edellytys täyttyy, jos myyjänä toimiva tutkimusorganisaatio käy sopimusta tehtäessä neuvotteluja saadakseen mahdollisimman suuren hyödyn.

Jos mikään edellä mainituista edellytyksistä ei täyty, jäsenvaltio voi tukeutua yhteistyöhankkeen yksittäiseen arviointiin ⁽³⁰⁾. On mahdollista, että kyse ei ole valtiontuesta myöskään silloin, jos kumppaneiden välisen sopimuksen arvioinnin perusteella voidaan päätellä, että T&K&I-toiminnan tuloksiin liittyvät teollis- ja tekijänoikeudet ja käyttöoikeudet jaetaan asianmukaisesti yhteistyökumppaneiden kesken niiden saamien etujen, työmäärän sekä hankkeeseen osoittaman rahoituksen ja muun toiminnan perusteella. Jos 1, 2 ja 3 alakohdan edellytykset eivät täyty ja yhteistyöhankkeen yksittäisen arvion perusteella ei voi päätellä, että kyse ei ole valtiontuesta, komissio katsoo tutkimusorganisaation osuuden kokonaisuudessaan yrityksille myönnettyksi tueksi.

4. TUEN SOVELTUVUUS YHTEISMARKKINOILLE EY:N PERUSTAMISSOPIMUKSEN 87 ARTIKLAN 3 KOHDAN B ALAKOHDAN NOJALLA

EY:n perustamissopimuksen 87 artiklan 3 kohdan b alakohdan nojalla Euroopan yhteistä etua koskevan tärkeän hankkeen edistämiseen myönnettävää T&K&I-tukea voidaan pitää yhteismarkkinoille soveltuvana.

Komissio katsoo, että perustamissopimuksen 87 artiklan 3 kohdan b alakohtaa voidaan soveltaa, jos seuraavat kumulatiiviset edellytykset täyttyvät:

- 1) ehdotettu tuki koskee hanketta, jonka toteuttamisedot, hankkeeseen osallistujat ja hankkeen tavoitteet määritellään selvästi. Komissio voi myös katsoa useamman hankkeen muodostaman kokonaisuuden yhdeksi hankkeeksi.
- 2) hankkeen on koskettava Euroopan yhteistä etua: sen on edistettävä konkreettisella, selvällä ja havaittavissa olevalla tavalla yhteisön etua. Hankkeella tavoitettava etu ei saa rajoittua yhteen hankkeen toteuttavaan jäsenvaltioon tai sen toteuttaviin jäsenvaltioihin, vaan sen on ulotuttava koko yhteisöön. Hankkeen on oltava merkittävä askel kohti yhteisön tavoitteiden saavuttamista. Se voi esimerkiksi olla eurooppalaisen tutkimusalueen kannalta hyvin tärkeä tai Euroopan teollisuudelle keskeinen hanke. Se, että hankkeen toteuttavat eri maissa sijaitsevat yritykset, ei riitä. Tuen myönteiset vaikutukset voidaan osoittaa esimerkiksi huomattavilla yhteiskuntaan kohdistuvilla kerrannaisvaikutuksilla, hankkeen vaikutuksella yhteisön tilanteen paranemiseen kansainvälisessä tutkimus-, kehitys- ja innovointiympäristössä, uusien markkinoiden luomisella tai uusien teknologioiden kehittämisellä. Hankkeen hyödyt

⁽³⁰⁾ Tällä määräyksellä ei pyritä muuttamaan jäsenvaltioiden velvollisuutta ilmoittaa tietyt toimenpiteet perustamissopimuksen 88 artiklan 3 kohdan mukaisesti.

eivät saisi rajoittua suoraan kyseessä olevaan alaan, vaan tuloksilla pitäisi olla laajempaa merkitystä ja käyttöä yhteisön taloudessa (tuotantoketjun alku- tai loppupään markkinat, vaihtoehtoiset käyttötavat muilla aloilla jne.).

- 3) tuki on tarpeellinen määritellyn yhteisen edun mukaisen tavoitteen saavuttamiseksi ja kannustaa toteuttamaan hankkeen, johon on myös liityttävä suuri riski. Tämä voidaan osoittaa tarkastelemalla hankkeen kannattavuutta, investointimäärää ja kassavirtojen aikajanaa sekä toteutettavuustutkimuksia, riskinarvioiteja ja asiantuntijalausuntoja.
- 4) hankkeella on suuri merkitys sen luonteen ja laajuuden kannalta: sillä on oltava mielekäs tavoite ja sen on oltava kooltaan merkittävä.

Komissio suhtautuu ilmoitettuihin hankkeisiin myönteisemmin, jos tuensaajan oma osuus hankkeesta on merkittävä. Samoin komissio suhtautuu myönteisemmin ilmoitettuihin hankkeisiin, joihin osallistuu yrityksiä tai tutkimusyksiköitä erittäin monesta jäsenvaltiosta.

Jotta komissio voisi arvioida tuen asianmukaisesti, Euroopan yhteinen etu on osoitettava käytännössä: on esimerkiksi osoitettava, että hanke edistää merkittävästi yhteisön tavoitteiden saavuttamista.

5. TUEN SOVELTUVUUS YHTEISMARKKINOILLE EY:N PERUSTAMISSOPIMUKSEN 87 ARTIKLAN 3 KOHDAN C ALAKOHDAN NOJALLA

Tutkimus- ja kehitystyöhön sekä innovaatiotoimintaan myönnettävä valtiontuki soveltuu yhteismarkkinoille perustamisopimuksen 87 artiklan 3 kohdan c alakohdan nojalla, jos se johtaa tasapainotestin perusteella T&K&I-toimintojen lisääntymiseen muuttamatta kaupankäynnin edellytyksiä yhteisen edun kanssa ristiriitaisella tavalla. Komissio suhtautuu myönteisesti sellaisiin tukitoimenpideilmoituksiin, joiden liitteenä on tarkasti tehty arvioinnit aikaisemmin toteutetuista vastaavista tukitoimenpiteistä, jotka osoittavat tuen kannustavan vaikutuksen. Seuraavat toimenpiteet soveltuvat yhteismarkkinoille perustamisopimuksen 87 artiklan 3 kohdan c alakohdan nojalla.

5.1 Tuki T&K-hankkeisiin

T&K-hankkeisiin myönnettävä tuki katsotaan yhteismarkkinoille soveltuvaksi perustamisopimuksen 87 artiklan 3 kohdan c alakohdan nojalla, jos tässä jaksossa esitetyt edellytykset täyttyvät.

5.1.1 Tutkimusluokat

Tutkimushankkeen tuetun osan on kuuluttava kokonaan vähintään yhteen seuraavista tutkimusluokista: perustutkimus, teollinen tutkimus tai kokeellinen kehittäminen.

Toimintaa luokitellessaan komissio nojaa omaan käytäntöönsä ja OECD:n Frascati-käsikirjassa⁽³¹⁾ annettuihin esimerkkeihin ja selityksiin.

Kun hanke koostuu eri tehtävistä, kukin tehtävä on luokiteltava osaksi perustutkimusta tai teollista tutkimusta taikka kokeellista kehittämistä tai on katsottava, ettei se kuulu mihinkään kyseisistä tutkimusluokista.

Tällaisen luokittelun ei tarvitse noudattaa kronologista järjestystä siten, että siirryttäisiin vaiheittain perustutkimuksesta markkinoita lähempänä olevaan toimintaan. Komissio voi sen vuoksi myös luokitella hankkeen myöhäisessä vaiheessa toteutettavan tehtävän teolliseksi tutkimukseksi, vaikka se toteaisi, että hankkeen varhaisemmassa vaiheessa toteutettu toiminta olisi kokeellista kehittämistä tai että se ei olisi lainkaan tutkimustoimintaa.

5.1.2 Tuen perusintensiteetit

Hankkeen tukikelpoisten kustannusten perusteella laskettu tuki-intensiteetti saa olla enintään:

- a) 100 prosenttia perustutkimuksen osalta;
- b) 50 prosenttia teollisen tutkimuksen osalta;
- c) 25 prosenttia kokeellisen kehittämisen osalta.

Tuki-intensiteetti on vahvistettava kunkin tuensaajan osalta, myös yhteistyöhankkeessa.

Jos tutkimusorganisaatioiden ja yritysten yhteistyössä toteuttamalle T&K-hankkeelle myönnetään valtiontukea, tuen yhteismäärä, joka muodostuu suorasta valtion avusta kyseiselle tutkimushankkeelle ja tutkimusorganisaatioiden samalle hankkeelle myöntämästä tueksi katsottavasta rahoituksesta (ks. 3.2 jakso), ei saa ylittää kunkin tuensaajayrityksen osalta sovellettavia tuki-intensiteettejä.

5.1.3 Korotukset

Teolliselle tutkimukselle ja kokeelliselle kehittämiselle vahvistettuja enimmäismääriä voidaan korottaa seuraavasti:

- a) jos tuki myönnetään pk-yrityksille, tuki-intensiteettiä voidaan korottaa 10 prosenttiyksikköä keskisuurten yritysten osalta ja 20 prosenttiyksikköä pienten yritysten osalta;

⁽³¹⁾ The Measurement of Scientific and Technological Activities, Proposed Standard Practice for Surveys on Research and Experimental Development, Frascati Manual, Taloudellisen yhteistyön ja kehityksen järjestö (OECD), 2002.

b) tukea voidaan lisäksi korottaa 15 prosenttiyksikköä (tuki-intensiteetti voi kuitenkin olla enintään 80 prosenttia), jos ⁽³²⁾:

i) hankkeeseen liittyy vähintään kahden toisistaan riippumattoman yrityksen välistä todellista yhteistyötä ja seuraavat edellytykset täyttyvät:

- yhden yrityksen osuus yhteistyöhankkeen tukikelpoisista kustannuksista voi olla enintään 70 prosenttia,
- hankkeeseen on liityttävä yhteistyötä vähintään yhden pk-yrityksen kanssa tai jos yhteistyö on rajat ylittävää, ts. tutkimus- ja kehittämistoimintaa harjoitetaan vähintään kahdessa eri jäsenvaltiossa.

ii) hankkeeseen liittyy todellista yhteistyötä yrityksen ja tutkimusorganisaation välillä erityisesti kansallisen tutkimus- ja kehityspolitiikan yhteensovittamiseksi ja seuraavat edellytykset täyttyvät:

- tutkimusorganisaation osuus tukikelpoisista hankkustannuksista on vähintään 10 prosenttia;
- tutkimusorganisaatiolla on oikeus julkistaa tutkimushankkeiden tulokset siltä osin kuin ne ovat peräisin kyseisen organisaation toteuttamasta tutkimuksesta.

iii) ainoastaan teollisen tutkimuksen osalta, jos hankkeen tulokset levitetään laajasti teknisissä ja tieteellisissä konferensseissa tai ne julkaistaan tieteellisissä tai teknisissä aikakauslehdissä tai avoimissa tietoaarkistoissa (tietokannoissa, joissa käsittelemättömät tutkimustiedot ovat kaikkien saatavilla) tai vapaan tai avoimen lähdekoodin ohjelmiston kautta.

Edellä i ja ii alakohdassa alihankintaa ei katsota todelliseksi yhteistyöksi. Jos kyse on yrityksen ja tutkimusorganisaation välisestä yhteistyöstä, näissä puitteissa esitettyjä enimmäistuki-intensiteettejä ja korotuksia ei sovelleta tutkimusorganisaatioon

Tuki-intensiteettejä kuvaava taulukko:

	Pieni yritys	Keskisuuri yritys	Suuri yritys
Perustutkimus	100 %	100 %	100 %
Teollinen tutkimus	70 %	60 %	50 %
Teollinen tutkimus johon liittyy:	80 %	75 %	65 %
— yritysten välistä yhteistyötä;			

	Pieni yritys	Keskisuuri yritys	Suuri yritys
— suurten yritysten osalta: rajatylittävää yhteistyötä tai yhteistyötä vähintään yhden pk-yrityksen kanssa			
— tai			
— yrityksen ja tutkimusorganisaation välistä yhteistyötä			
— tai			
— tulosten levittämistä			
<i>Kokeellinen kehittäminen</i>	45 %	35 %	25 %
<i>Kokeellinen kehittäminen johon liittyy:</i>	60 %	50 %	40 %
— yritysten välistä yhteistyötä;			
— suurten yritysten osalta: rajatylittävää yhteistyötä tai yhteistyötä vähintään yhden pk-yrityksen kanssa			
— tai			
— yrityksen ja tutkimusorganisaation välistä yhteistyötä			

5.1.4 Tukikelpoiset kustannukset

Tuki-intensiteetti lasketaan tutkimushankkeen kustannusten perusteella, jos kustannuksia voidaan pitää tukikelpoisina. Kaikki tukikelpoiset kustannukset on kohdennettava tiettyyn T&K-luokkaan.

Seuraavat kustannukset ovat tukikelpoisia:

- a) henkilöstömenot (tutkijat, teknikot ja muu tutkimushanketta avustava henkilöstö);
- b) välineiden ja laitteiden kustannukset siltä osin ja siltä ajalta, kun niitä on käytetty tutkimushankkeessa; jos tällaisia välineitä ja laitteita ei käytetä tutkimushankkeen tarpeisiin koko niiden käyttöiän ajan, tukikelpoisiksi katsotaan ainoastaan poistokustannukset, jotka vastaavat tutkimushankkeen kestoa laskettuna hyvän kirjanpitoavan mukaan;
- c) rakennusten ja maa-alueiden kustannukset siltä osin ja siltä ajalta, kun niitä on käytetty tutkimushankkeessa; rakennusten osalta tukikelpoisiksi katsotaan ainoastaan poistokustannukset, jotka vastaavat tutkimushankkeen kestoa

⁽³²⁾ Hankkeisiin, joita rahoitetaan Euroopan yhteisön tutkimuksen, teknologian kehittämisen ja esittelyn puiteohjelmasta, myönnetään automaattisesti yhteistyölisä näihin hankkeisiin osallistumista koskevien vähimmäisedellytysten vuoksi.

laskettuna hyvän kirjanpitotavan mukaan. Maa-alueiden osalta tukikelpoisiksi katsotaan kaupallisin ehdoin toteutun luovutuksen kustannukset tai toteutuneet pääomakustannukset;

- d) ulkopuolisista lähteistä markkinahintaan ostettujen tai käyttöluvalla hankitun sopimukseen perustuvan tutkimuksen, teknisen tietämyksen ja patenttien kustannukset, jos liiketoimi on toteutettu tavanomaisten kaupan edellytysten mukaisesti eikä siihen liity minkäänlaista kilpailunvastaista yhteistyötä, sekä konsultoinnin ja vastaavien palveluiden kustannukset, kun niitä on käytetty yksinomaan tutkimustoimintaa varten;
- e) tutkimushankkeesta suoraan aiheutuvat muut yleiskustannukset;
- f) muut käyttökustannukset, mukaan luettuina suoraan tutkimustoiminnasta aiheutuvat materiaalien, tarvikkeiden ja vastaavien tuotteiden kustannukset.

5.1.5 Takaisinmaksettava ennakko

Jos jäsenvaltio myöntää takaisinmaksettavan ennakon, joka katsotaan perustamissopimuksen 87 artiklan 1 kohdassa tarkoitetuksi valtiontueksi, sovelletaan seuraavia sääntöjä.

Jos jäsenvaltio voi osoittaa riittävän luotettaviin tietoihin perustuvien pätevien menetelmin, että se voi laskea takaisinmaksettavan ennakon muodossa myönnettävän tuen bruttoavustusekvivalentin ja sen mukaisesti laatia ohjelman, jossa kyseinen bruttoavustusekvivalentti täyttää tässä jaksossa tuen enimmäisintensiiteille asetetut edellytykset, se voi ilmoittaa sekä tuki-ohjelman että mainitut menetelmät komissiolle. Jos komissio hyväksyy käytetyt menetelmät ja katsoo tukiohjelman soveltuvan yhteismarkkinoille, tuki voidaan myöntää takaisinmaksettavaan ennakkoon sisältyvän bruttoavustusekvivalentin pohjalta, kunhan tässä jaksossa mainitut enimmäistuki-intensiiteetit eivät ylitä.

Muissa tapauksissa takaisinmaksettava ennakko ilmoitetaan prosentteina tukikelpoisista kustannuksista. Se voi ylittää tässä jaksossa mainitut prosenttimäärät, kunhan seuraavat edellytykset täyttyvät.

Jotta komissio voisi arvioida tukitoimenpiteen, toimenpiteeseen on sisällyttävä yksityiskohtaiset määräykset takaisinmaksusta hankkeen onnistuessa ja selvä määritelmä siitä, mikä katsotaan onnistuneeksi tutkimustoiminnaksi, ja nämä tiedot on ilmoitettava komissiolle. Komissio tarkistaa, että onnistuneen tutkimustoiminnan määritelmä on vahvistettu kohtuullisen ja varovaisen hypoteesin perusteella.

Toimenpiteessä on määrättävä, että jos hanke onnistuu, ennakosta maksettava korko on vähintään viite- ja diskonttokorkojen vahvistamismenetelmää koskevassa komission tiedonannossa⁽³³⁾ määrätty korko.

⁽³³⁾ EYVL C 273, 9.9.1997, s. 3, julkaistu myös Internet-osoitteessa: http://ec.europa.eu/comm/competition/state_aid/legislation/reference.html.

Silloin, kun hankkeen tulokset ovat onnistuneeksi määriteltyä tutkimustoimintaa paremmat, jäsenvaltiolla pitäisi olla oikeus edellyttää maksuja, jotka ylittävät ennakon takaisinmaksun, mukaan luettuna komission viitekoron mukainen korko.

Jos hanke epäonnistuu, ennakkoa ei tarvitse maksaa kokonaan takaisin. Jos hanke onnistuu osittain, komissio vaatii yleensä, että takaisinmaksu on oikeassa suhteessa hankkeen onnistumisasteeseen.

Ennakko voi kattaa enintään 40 prosenttia tukikelpoisista kustannuksista hankkeen kokeellisen kehittämisen vaiheessa ja enintään 60 prosenttia teollisen tutkimuksen vaiheessa. Ennakkoa voi korottaa lisillä.

5.1.6 Verotoimenpiteet

Komissio katsoo jäsenvaltioiden ilmoituksissaan antamien arviointiselvitysten⁽³⁴⁾ perusteella, että T&K&I-toiminnan verotuksellisilla tukiohjelmilla on kannustava vaikutus, sillä ne lisäävät yritysten T&K&I-menoja.

T&K&I-toiminnan verotuksellisen tukitoimenpiteen tuki-intensiteetti voidaan laskea joko yksittäisten T&K&I-hankkeiden perusteella tai yrityksen tasolla kokonaisverohuojennuksen ja kaikkien enintään kolmen peräkkäisen verovuoden aikana kertyneiden tukikelpoisten T&K&I-kustannusten yhteismäärän suhteena. Viimeksi mainitussa tapauksessa T&K&I-toiminnan verotuksellista valtiontukitoimenpidettä voidaan soveltaa samoin edellytyksin kaikkiin tukikelpoiisiin T&K&I-toimintoihin, mutta kokeellisen kehittämisen tuki-intensiteettiä ei kuitenkaan saa ylittää⁽³⁵⁾.

Ilmoitusta tehtäessä jäsenvaltion on toimitettava arvio tuensaajien määrästä.

5.1.7 Vastaavuuslauseke

Kansainväliseen kauppaan kohdistuvien todellisten tai mahdollisten välittömien tai välillisten vääristymien poistamiseksi tämän jaksonmukaisia yleisiä tuki-intensiteettejä suurempi tuki voidaan hyväksyä, jos yhteisön ulkopuolella sijaitsevat kilpailijat ovat (kolmen viime vuoden aikana) — suoraan tai välillisesti — saaneet tai saavat tukea, jonka intensiteetti vastaa samanlaisiin hankkeisiin, ohjelmiin, tutkimuksiin, kehittämiseen tai teknologiaan myönnetyn tuen intensiteettiä. Jos on todennäköistä, että kansainvälinen kauppa vääristyy kolmen vuoden jälkeenkin kyseisen alan erityisluonteen vuoksi, viitekautta voidaan pidentää vastaavasti.

⁽³⁴⁾ Vaikka tämä ei ehkä ole mahdollista etukäteen vastikään käyttöön otetun verotuksellisen valtiontukitoimenpiteen osalta, jäsenvaltioiden odotetaan toimittavan arviointiselvityksiä omien verotoimenpiteidensä kannustavista vaikutuksista.

⁽³⁵⁾ Jos T&K&I-toiminnan verotuksellisissa valtiontukitoimenpiteissä taas erotetaan eri T&K&I-luokat, sovellettavia tuki-intensiteettejä ei saa ylittää.

Kyseisen jäsenvaltion on tehtävä voitavansa kaikkien tarvittavien tietojen toimittamiseksi komissiolle, jotta se voi arvioida tilanteen ja erityisesti tarpeen ottaa huomioon kilpailuetu, josta kolmannen maan kilpailija hyötyy. Jos komissiolla ei ole myönnettyä tai ehdotettua tukea koskevia todisteita, se voi perustaa päätöksensä myös aihetodisteisiin.

5.2 Tuki teknisiin toteutettavuustutkimuksiin

Teollista tutkimusta tai kokeellista kehittämistä edeltäviin teknisiin toteutettavuustutkimuksiin myönnettävä tuki soveltuu yhteismarkkinoille perustamissopimuksen 87 artiklan 3 kohdan c alakohdan nojalla sillä edellytyksellä, että tutkimuskustannusten perusteella laskettu tuki-intensiteetti ei ylitä seuraavia tuki-intensiteettejä:

- a) pk-yritysten osalta 75 prosenttia teollista tutkimusta edeltäviin tutkimuksiin ja 50 prosenttia kokeellista kehittämistä edeltäviin tutkimuksiin,
- b) suurten yritysten osalta 65 prosenttia teollista tutkimusta edeltäviin tutkimuksiin ja 40 prosenttia kokeellista kehittämistä edeltäviin tutkimuksiin.

5.3 Tuki pk-yrityksille teollisoikeuksien kustannuksiin

Pk-yrityksille patenttien ja muiden teollisoikeuksien hankkimiseen ja vahvistamiseen liittyviin kustannuksiin myönnetty tuki on yhteismarkkinoille soveltuva perustamissopimuksen 87 artiklan 3 kohdan c alakohdan nojalla samaan tukimäärään saakka kuin T&K-tuki kyseisiin teollisoikeuksiin johtaneen tutkimustoiminnan osalta.

Tukikelpoisia kustannuksia ovat

- a) kaikki kustannukset, jotka aiheutuvat ennen oikeuden myöntämistä ensimmäisellä lainkäyttöalueella, mukaan luettuina hakemuksen laatimisesta, jättämisestä ja käsitteilyä aiheuttavat kustannukset sekä kustannukset hakemuksen uusimisesta ennen oikeuden myöntämistä;
- b) käänös- ja muut kustannukset oikeuden myöntämisestä tai vahvistamisesta muilla lainkäyttöalueilla;
- c) kustannukset, jotka aiheutuvat oikeuden pätevyyden puolustamisesta hakemuksen virallisen käsittelyn ja mahdollisten väitemenettelyjen aikana, myös silloin kun tällaiset kustannukset syntyvät oikeuden myöntämisen jälkeen.

5.4 Tuki nuorille innovatiivisille yrityksille

Nuorille innovatiivisille yrityksille myönnettävä tuki soveltuu yhteismarkkinoille perustamissopimuksen 87 artiklan 3 kohdan c alakohdan nojalla, jos seuraavat edellytykset täyttyvät ⁽³⁶⁾:

- a) tuensaaja on pieni yritys, joka on toiminut alle kuusi vuotta tuen myöntämisaikankohtaan mennessä, ja
- b) tuensaaja on innovatiivinen yritys sillä perusteella, että:
  - i) jäsenvaltio voi osoittaa ulkopuolisen asiantuntijan tekemän arvioinnin ja erityisesti liiketoimintasuunnitelman perusteella, että tuensaaja kehittää lähitulevaisuudessa tuotteita, palveluja tai prosesseja, jotka ovat teknologisesti uusia tai parantavat huomattavasti alansa tämänhetkistä huipputasoa yhteisössä ja joihin liittyy teknologisen tai teollisen epäonnistumisen riski; tai
  - ii) tuensaajan T&K-kustannukset ovat vähintään 15 prosenttia sen liiketoiminnan kuluista vähintään yhtenä vuonna tuen myöntämistä edeltävistä kolmesta vuodesta tai, jos on kyse vastaperustetusta yrityksestä, jolla ei vielä ole taloudellista historiaa, sen kuluva tilikauden tilinpäätöksessä, minkä ulkopuolinen tilintarkastaja on vahvistanut.
- c) tuki on enintään 1 miljoona euroa. Tuki voi olla enintään 1,5 miljoonaa euroa alueilla, jotka ovat oikeutettuja perustamissopimuksen 87 artiklan 3 kohdan a alakohdan mukaiseen poikkeukseen, ja enintään 1,25 miljoonaa euroa alueilla, jotka ovat oikeutettuja perustamissopimuksen 87 artiklan 3 kohdan c alakohdan mukaiseen poikkeukseen.

Tuensaaja voi saada tukea ainoastaan kerran sinä aikana, jolloin se katsotaan nuoreksi innovatiiviseksi yritykseksi. Tuki voi kasautua muun näiden puitteiden mukaisesti myönnetyn tuen, asetuksen (EY) N:o 364/2004 tai jonkin myöhemmän säädöksen nojalla tutkimus- ja kehitystyöhön sekä innovaatiotoimintaan myönnetyn tuen tai komission riskipääomaa koskevien suunta-aviivojen perusteella hyväksymän tuen kanssa.

Tuensaaja voi saada T&K&I-tuen ja riskipääomatuen lisäksi muuta valtiontukea vasta kolme vuotta sen jälkeen, kun sille myönnettiin nuoren innovatiivisen yrityksen tukea.

5.5 Tuki palvelualan prosesseihin ja organisointiin liittyvään innovaatiotoimintaan

Palvelualan innovaatiotoiminta ei aina kuulu 5.1 jaksossa määriteltyihin tutkimusluokkiin, vaan se on tyypillisesti vähemmän järjestelmällistä ja johtuu useimmiten vuorovaikutuksesta

⁽³⁶⁾ Rajoittamatta vuosien 2007–2013 alueellisia valtiontukia koskevien suuntaviivojen (EUVL C 54, 4.3.2006, s. 13) soveltamista ja erityisesti tuen myöntämistä vastaperustetuille pienille yrityksille. Kyseinen tuki voi olla yhteensä enintään 2 miljoonaa euroa perustamissopimuksen 87 artiklan 3 kohdan a alakohdan mukaiseen poikkeukseen oikeutetuilla alueilla toimivaa pienyritystä kohden.

asiakkaiden kanssa, markkinakysynnästä sekä innovatiivisempien alojen liiketoiminta- ja organisointimallien ja käytäntöjen omaksumisesta tai muista vastaavista lähteistä.

Palvelualan prosesseihin ja organisointiin liittyvään innovaatio-toimintaan myönnettävä tuki soveltuu yhteismarkkinoille perustamissopimuksen 87 artiklan 3 kohdan c alakohdan nojalla, jos suurten yritysten tuki-intensiteetti on enintään 15 prosenttia, keskisuurten yritysten 25 prosenttia ja pk-yritysten 35 prosenttia. Suurille yrityksille voidaan myöntää tätä tukea ainoastaan, jos ne tekevät tuetun toiminnan piirissä yhteistyötä pk-yritysten kanssa ja jos yhteistyöhön osallistuvien pk-yritysten osuus tukikelpoisista kokonaiskustannuksista on vähintään 30 prosenttia.

Tukikelpoisia eivät ole tuotteisiin, tuotantolinjoihin, valmistusmenetelmiin, olemassa oleviin palveluihin tai muihin meneillään oleviin toimintoihin tehdyt rutiiniluonteiset tai ajoittaiset muutokset, vaikka nämä muutokset toisivat mukanaan parannuksia.

Seuraavien edellytysten on täyttyttävä:

- a) organisointia koskevan innovaatiotoiminnan on liityttävä aina tieto- ja viestintäteknikan käyttöön organisoinnin muuttamiseksi;
- b) innovaatiotoiminta on muotoiltava hankkeeksi, jolle on nimetty pätevä projektipäällikkö. Lisäksi hankekustannukset on määriteltävä;
- c) tuetun hankkeen tuloksena on oltava sellaisen standardin, liiketoimintamallin, menetelmän tai käsitteen kehittäminen, joka voidaan järjestelmällisesti toistaa sekä mahdollisesti sertifioida ja patentoida;
- d) prosesseihin tai organisointiin liittyvän innovaation on oltava uusi tai merkittävästi parempi verrattuna kyseisen alan tämänhetkiseen huipputasoon yhteisössä. Jäsenvaltiot voivat osoittaa uutuuden esimerkiksi innovaation tarkalla kuvauksella ja vertaamalla sitä tämänhetkiseen huipputason prosessiin tai organisatoriseen tekniikkaan, jota muut saman alan yritykset käyttävät;
- e) prosesseja tai organisointia koskevaan innovointihankkeeseen on liityttävä selvä riski. Jäsenvaltio voi osoittaa tämän riskin seuraavien tekijöiden avulla: hankekustannukset suhteessa yrityksen liikevaihtoon, uuden prosessin kehittämiseen vaadittu aika, prosesseihin liittyvän innovaatiotoiminnan odotetut hyödyt verrattuna hankekustannuksiin ja epäonnistumisen todennäköisyys.

Tukikelpoiset kustannukset ovat samat kuin T&K-hankkeiden tuessa (vrt. 5.1 jakso). Organisointiin liittyvässä innovaatiotoiminnassa väline- ja laitekustannuksiin kuuluvat ainoastaan tieto- ja viestintäteknikan välineet ja laitteet.

5.6 Tuki innovaatiotoiminnan neuvontapalveluihin ja innovaatiotoimintaa tukeviin palveluihin

Innovaatiotoiminnan neuvontapalveluihin ja innovaatiotoimintaa tukeviin palveluihin myönnettävä tuki soveltuu yhteismarkkinoille perustamissopimuksen 87 artiklan 3 kohdan c alakohdan nojalla, jos seuraavat edellytykset täyttyvät:

- 1) tuensaaja on pk-yritys;
- 2) tuki on enintään 200 000 euroa tuensaajaa kohden kolmen vuoden aikana ⁽³⁷⁾;
- 3) palveluntarjoajalla on kansallinen tai eurooppalainen sertifiointi. Jos palveluntarjoajalla ei ole kansallista tai eurooppalaista sertifiointia, tuki saa olla enintään 75 prosenttia tukikelpoisista kustannuksista;
- 4) tuensaajan on käytettävä valtiontuki ostaakseen palvelut markkinahintaan (tai jos palveluntarjoaja on voittoa tavoittelematon organisaatio, hintaan, joka vastaa kokonaiskustannuksia, joihin on lisätty kohtuullinen marginaali).

Seuraavat kustannukset ovat tukikelpoisia:

- seuraavat innovaatiotoiminnan neuvontapalveluiden kustannukset: liikkeenjohdon konsultointi; tekninen apu; teknologiansiirtopalvelut; koulutus; konsultointipalvelut teollis- ja tekijänoikeuksien hankkimista, suojelua ja kauppa sekä lisenssisopimuksia varten; standardien käyttöä koskevat konsultointipalvelut
- seuraavat innovaatiotoimintaa tukevien palveluiden kustannukset: toimistotilat; tietopankit; tekniset kirjastot; markkinatutkimukset; laboratorion käyttö; laatumerkintä-, testaus- ja sertifiointipalvelut.

Jos palveluntarjoaja on voittoa tavoittelematon organisaatio, tuki voidaan antaa hinnanalennuksena eli maksetun hinnan ja markkinahinnan välisenä erotuksena (tai hintana, joka vastaa kokonaiskustannuksia, joihin on lisätty kohtuullinen marginaali). Tällaisessa tapauksessa jäsenvaltioiden on perustettava järjestelmä, jolla varmistetaan innovaatiotoiminnan neuvonta- ja tukipalveluiden kokonaiskustannusten sekä tuensaajan maksaman hinnan läpinäkyvyys, jotta saatua tukea voidaan mitata ja seurata.

5.7 Tuki korkeasti koulutetun henkilöstön lainaamiseen

Tuki tutkimusorganisaatiosta tai suuresta yrityksestä tilapäisesti siirretyn korkeasti koulutetun henkilöstön lainaamiseen pk-yritykselle soveltuu yhteismarkkinoille perustamissopimuksen 87 artiklan 3 kohdan c alakohdan nojalla, jos seuraavat edellytykset täyttyvät:

Tilapäisesti siirretty henkilöstö ei saa korvata muuta henkilöstöä, vaan se on palkattava tuensaajayrityksessä uuteen tehtävään. Palkattavien henkilöiden on täytynyt olla vähintään kaksi vuotta

⁽³⁷⁾ Rajoittamatta mahdollisuutta saada myös vähämerkityksistä tukea muihin tukikelpoisiin kustannuksiin.

heidät tilapäisesti siirtävän tutkimusorganisaation tai suuren yrityksen palveluksessa. Tilapäisesti siirretyn henkilöstön täytyy työskennellä tukea saavassa pk-yrityksessä T&K&I-tehtävissä.

Tukikelpoisia kustannuksia ovat kaikki henkilöstökustannukset, jotka aiheutuvat korkeasti koulutetun henkilöstön lainaamisesta ja palkkaamisesta, mukaan luettuina rekrytointiyrityksen käyttämisestä aiheutuneet kustannukset, sekä tilapäisesti siirretylle henkilöstölle maksettava liikkuvuusavustus. Tuen enimmäisintensiteetti on 50 prosenttia tukikelpoisista kustannuksista korkeintaan kolmen vuoden ajan kutakin yritystä ja lainattua henkilöä kohden.

Tämän säännöksen perusteella ei voida korvata konsultointikustannuksia (maksu asiantuntijan tarjoamasta palvelusta, kun asiantuntija ei ole yrityksen palveluksessa), vaan ne korvataan pk-yrityksille myönnettävää tukea koskevien sääntöjen⁽³⁸⁾ perusteella.

5.8 Tuki innovaatioklustereille

Investointitukea voidaan myöntää innovaatioklustereiden perustamiseen, laajentamiseen ja toiminnan edistämiseen ainoastaan sille oikeushenkilölle, joka harjoittaa klusterin toimintaa. Tällainen organisaatio vastaa klusterin tiloihin, infrastruktuuriin ja toimintoihin osallistumisen ja pääsyn hallinnoinnista. Pääsyä klusterin tiloihin, infrastruktuuriin ja toimintoihin ei saa rajoittaa, ja klusterin infrastruktuurin käytöstä ja klusterin toimintoihin osallistumisesta perittyjen maksujen on vastattava kustannuksia.

Tukea voidaan myöntää seuraavia palveluja varten:

- koulutus- ja tutkimuskeskuksen tilat;
- vapaasti käytettävät tutkimusinfrastruktuurit: laboratorio, testatilat;
- laajakaistaverkkoinfrastruktuurit.

Tuen enimmäisintensiteetti on 15 prosenttia.

Kun on kyse alueista, joihin sovelletaan perustamissopimuksen 87 artiklan 3 kohdan a alakohtaa, komissio katsoo, että enimmäisintensiteetti ei saa ylittää seuraavia määriä:

- 30 prosenttia alueilla, joilla BKT asukasta kohden on alle 75 prosenttia 25 jäsenvaltion EU:n keskiarvosta, syrjäisimmillä alueilla, joilla BKT asukasta kohden on suurempi, ja tilastovaikutusalueilla 1 päivään tammikuuta 2011 asti⁽³⁹⁾;
- 40 prosenttia alueilla, joilla BKT asukasta kohden on alle 60 prosenttia 25 jäsenvaltion EU:n keskiarvosta;
- 50 prosenttia alueilla, joilla BKT asukasta kohden on alle 45 prosenttia 25 jäsenvaltion EU:n keskiarvosta.

Erytishaittojensa vuoksi syrjäisimmät alueet ovat oikeutettuja 20 prosentin lisäksi, jos niiden BKT asukasta kohden laskee alle

75 prosenttiin 25 jäsenvaltion EU:n keskiarvosta, ja muissa tapauksissa 10 prosentin lisäksi.

Tilastovaikutusalueet, jotka kuuluvat perustamissopimuksen 87 artiklan 3 kohdan c alakohtaan soveltamisalaaan 1 päivästä tammikuuta 2011 alkaen, ovat oikeutettuja 20 prosentin tukiintensiteettiin.

Jos tukea myönnetään pk-yritykselle, tuen enimmäisintensiteettiä on korotettava 20 prosenttiyksikköä pienen yrityksen osalta ja 10 prosenttiyksikköä keskisuuren yrityksen osalta.

Tukikelpoisia ovat kustannukset, jotka liittyvät maa-alueisiin, rakennuksiin, koneisiin ja laitteisiin tehtäviin investointeihin.

Toimintatukea klusterin toiminnan edistämiseen voidaan myöntää oikeushenkilölle, joka harjoittaa innovaatioklusterin toimintaa. Tuen on oltava väliaikaista ja se on yleensä lakkautettava ajan mittaan, jotta hinnat vastaisivat kustannuksia kohtuullisen pian.

Tukea voidaan myöntää enintään viideksi vuodeksi, jos tuki on asteittain alenevaa. Tuen intensiteetti voi olla 100 prosenttia ensimmäisenä vuonna, mutta sen on supistuttava lineaarisesti nolnaan viidennen vuoden loppuun mennessä. Jos tuki ei ole asteittain alenevaa, sen kesto on enintään viisi vuotta ja sen intensiteetti saa olla enintään 50 prosenttia tukikelpoisista kustannuksista. Perustelluissa tapauksissa ja ilmoituksen tekevän jäsenvaltion toimittamien vakuuttavien todisteiden perusteella klusterin toiminnan edistämiseen voidaan myöntää tukea pidemmäksi ajaksi mutta kuitenkin enintään 10 vuodeksi.

Tukikelpoisia kustannuksia ovat seuraaviin toimintoihin liittyvät henkilöstö- ja hallintokustannukset:

- klusterin markkinoiminen, jotta uudet yritykset osallistuisivat klusterin toimintaan;
- klusterin avoimen infrastruktuurin hallinnointi;
- koulutusohjelmien, työpajojen ja konferenssien järjestäminen, jotta voidaan tukea tietämyksen jakamista klusterin jäsenten välillä ja jäsenten välistä verkostoitumista.

Kun jäsenvaltio ilmoittaa investointituesta tai tuesta klusterin toiminnan edistämiseen, sen on toimitettava analyysi innovaatioklusterin teknisestä erikoisalasta, olemassa olevasta alueellisesta potentiaalista, nykyisistä tutkimusvalmiuksista, samaa tarkoitusta varten perustettujen ja yhteisössä jo toimivien klustereiden olemassaolosta ja klusterin toiminnan mahdollisesta markkinavolyymista.

Tapauksia, joissa jäsenvaltiot myöntävät tukea innovointiin liittyviin infrastruktuureihin, joiden on oltava vapaasti käytettävissä voittoa tavoittelemattomissa tutkimusorganisaatioissa, olisi arvioitava 3.1 jakson säännösten mukaisesti.

⁽³⁸⁾ Tällä hetkellä asetus (EY) N:o 70/2001.

⁽³⁹⁾ Vrt. alueellisia valtiontukia koskevat suuntaviivat vuosille 2007–2013, 18–20 kohta.

6. TUEN KANNUSTAVA VAIKUTUS JA TUEN VÄLTTÄMÄTTÖMYYS

Valtiontuella on oltava kannustava vaikutus, ts. tuensaajan on sen johdosta muutettava käyttäytymistään ja lisättävä T&K&I-toimintaansa: tuen olisi kasvatettava T&K&I-toiminnan laajuutta, soveltamisalaa ja toteutusvauhtia sekä toimintaan käytettyjen varojen määrää.

Komissio katsoo, että tuella ei ole kannustavaa vaikutusta tuensaajaan niissä tapauksissa, joissa T&K&I-hanke⁽⁴⁰⁾ on aloitettu jo ennen kuin tuensaaja on jättänyt tukihakemuksen kansallisille viranomaisille.

Jos tuettu T&K&I-hanke ei ole alkanut ennen hakemuksen tekemistä, komissio katsoo, että kannustava vaikutus **täyttyy automaattisesti** seuraavien tukitoimenpiteiden osalta:

- hanketuki ja toteutettavuustutkimukset, joissa tuensaaja on pk-yritys ja hankekohtaisen tuen määrä on alle 7,5 miljoonaa euroa pk-yritystä kohden;
- pk-yrityksille myönnettävä tuki teollisoikeuksien kustannuksiin;
- tuki nuorille innovatiivisille yrityksille;
- tuki innovaatiotoiminnan neuvontapalveluihin ja innovaatiotoimintaa tukeviin palveluihin;
- tuki korkeasti koulutetun henkilöstön lainaamiseen.

Kaikkien muiden toimenpiteiden⁽⁴¹⁾ osalta komissio edellyttää, että ilmoituksen tekevä jäsenvaltio osoittaa kannustavan vaikutuksen.

Osoittaakseen, että suunniteltu tuki saa tuensaajan muuttamaan käyttäytymistään niin, että se lisää T&K&I-toimintaansa, jäsenvaltioiden on toimitettava ennakoarviointi lisääntyneestä T&K&I-toiminnasta **kaikkien komission arvioimien yksittäisten toimenpiteiden osalta** käyttäen perustana analyysia, jossa verrataan tilannetta, jossa tukea ei myönnetä, tilanteeseen, jossa tukea myönnetään. Analyysissa voidaan käyttää seuraavia perusteita sekä muita ilmoituksen tehneen jäsenvaltion esittämiä asian kannalta merkityksellisiä määrällisiä ja/tai laadullisia tekijöitä:

Hankkeen koon kasvattaminen: hankkeen kokonaiskustannusten lisääminen (ilman, että tuensaajan kustannukset alenevat, verrattuna tilanteeseen, jossa tukea ei myönnetä), T&K&I-toimintoihin osoitettavan henkilömäärän lisääminen;

Hankkeen soveltamisalan laajentaminen: hankkeesta odotettujen tulosten lukumäärän lisääminen; kunnianhimoisempi hanke,

⁽⁴⁰⁾ Jos tarkoituksena on myöntää tukea T&K&I-hankkeeseen, tämä ei sulje pois sitä mahdollisuutta, että potentiaalinen tuensaaja on jo tehnyt toteutettavuustutkimuksia, jotka eivät kuulu valtiontukipyynnön piiriin.

⁽⁴¹⁾ Ts. hanketuki suurille yrityksille ja pk-yrityksille tuen ylittäessä 7,5 miljoonaa euroa, tuki palvelualan prosesseihin ja organisointiin liittyvään innovaatiotoimintaan ja tuki innovaatioklustereille.

josta on osoituksena tieteellisen tai teknisen läpimurron suurempi todennäköisyys tai suurempi epäonnistumisriski (liittyy erityisesti tutkimushankkeen suurempaan riskiin, hankkeen pitkään kestoon ja tulosten epävarmuuteen);

Hankkeen nopeuttaminen: hankkeen saattaminen loppuun lyhyemmässä ajassa verrattuna tilanteeseen, jossa sama hanke toteutetaan ilman tukea;

T&K&I-toimintaan käytetyn kokonaissumman lisääminen: tuensaajan T&K&I-toiminnan kokonaismenojen lisääminen, hankkeen talousarvion muuttaminen (supistamatta vastaavasti muiden hankkeiden talousarviota), tuensaajan T&K&I-menojen lisääminen suhteessa kokonaisliikevaihtoon.

Jos voidaan osoittaa, että *ainakin yhdellä* näistä tekijöistä on merkittävä vaikutus, ottaen huomioon yrityksen tavanomaisen käyttäytymisen kyseisellä alalla, komissio päättää yleensä, että tukiehdotuksella on kannustava vaikutus.

Jos komissio suorittaa yksittäisen toimenpiteen **yksityiskohtaisen arvioinnin**, mainitut tekijät eivät ehkä riitä osoittamaan, että tuella on kannustava vaikutus, ja saattaa olla, että komissiolle on toimitettava lisänäyttöä.

Tukiohjelmaa arvioitaessa katsotaan, että kannustavan vaikutuksen edellytykset täyttyvät, jos jäsenvaltio sitoutuu myöntämään yksittäistä tukea hyväksytyyn tukiohjelman perusteella vasta, kun se on varmistanut, että tuella on kannustava vaikutus, ja toimittamaan vuosikertomukset hyväksytyyn tukiohjelman toteutuksesta. Jäsenvaltion on ilmoitettava vuosikertomuksissa, kuinka se on edellä mainittuja määrällisiä ja laadullisia tekijöitä käyttämällä arvioinut tuen kannustavaa vaikutusta ennen tuen myöntämistä.

7. YKSITYISKOHTAISEMMIN ARVIOITAVAN TUEN SOVELTUVUUS YHTEISMARKKINOILLE

Komissio katsoo, että T&K&I-toiminnan lisääminen yhteisössä on yhteisön edun mukaista, koska kyseinen toiminta todennäköisesti edistää merkittävästi talouskasvua, vaurastumista ja kestävä kehitystä. Komissio on tietoinen siitä, että valtiontuella on positiivinen vaikutus, kun se kohdistetaan oikein ja kun sillä kannustetaan yrityksiä oikealla tavalla lisäämään T&K&I-toimintaa. Valtiontuki voi kuitenkin myös johtaa kilpailun huomattavaan vääristymiseen, mikä on otettava huomioon.

7.1 Yksityiskohtaisesti arvioitavat toimenpiteet

Komissio arvioi yksityiskohtaisemmin seuraavia toimenpiteitä, koska kilpailun vääristymisen riski on suurempi.

Ryhmäpoikkeusasetuksen soveltamisalaa kuuluvat toimenpiteet:

- asiat, joista on ryhmäpoikkeusasetuksen mukaan **ilmoitettava** komissiolle **erikseen**.

Näiden puitteiden soveltamisalaa kuuluvat toimenpiteet:

Tukimäärän ylittäessä

- **hanketuen** ⁽⁴²⁾ ja **toteutettavuustutkimusten** osalta,
  - jos hanke on ensi sijassa perustutkimusta ⁽⁴³⁾: 20 miljoonaa euroa yritystä ja hanketta/toteutettavuustutkimusta kohden;
  - jos hanke on ensi sijassa teollista tutkimusta ⁽⁴⁴⁾: 10 miljoonaa euroa yritystä ja hanketta/toteutettavuustutkimusta kohden;
  - kaikki muut hankkeet: 7,5 miljoonaa euroa yritystä ja hanketta/toteutettavuustutkimusta kohden.
- **palvelualan prosesseihin ja organisointiin liittyvän innovaatiotoiminnan** osalta: 5 miljoonaa euroa yritystä ja hanketta/toteutettavuustutkimusta kohden;
- **innovaatioklusterien** osalta (klusteria kohden): 5 miljoonaa euroa.

Tällä yksityiskohtaisella arvioinnilla pyritään varmistamaan, että T&K&I-toimintaan myönnettyt suuret tuet eivät väärinä kilpailua yhteisen edun vastaisella tavalla vaan edistävä yhteistä etua. Näin on silloin, kun valtiontuen avulla toteutetun uuden T&K&I-toiminnan hyödyt ovat suuremmat kuin kilpailuun ja kauppaan kohdistuvat haitat.

Yksityiskohtainen arviointi on oikeasuhteinen eli siinä otetaan huomioon käsiteltävänä olevan asian potentiaalinen kilpailua vääristävä vaikutus. Yksityiskohtaisen arvioinnin tekeminen ei välttämättä merkitse sitä, että muodollinen tutkintamenettely on aloitettava. Se voi kuitenkin olla tarpeen joidenkin tukitoimenpiteiden osalta.

Komissio tekee parhaansa tehdäkseen selvityksen mahdollisimman oikea-aikaisesti, jos jäsenvaltiot toimivat komission kanssa tiiviissä yhteistyössä ja toimittavat kaikki tarvittavat tiedot.

7.2 Yksityiskohtaisessa arvioinnissa käytettävät menetelmät: tiettyjen yksittäisten asioiden taloudellisessa arvioinnissa sovellettavat T&K&I-toimintaa koskevat perusteet

Komissio antaa jäljempänä ohjeita niistä tiedoista, joita se voi vaatia, ja menetelmistä, joita se aikoo soveltaa toimenpiteiden

yksityiskohtaisessa arvioinnissa. Ohjeilla pyritään komission päätösten ja niiden perustelujen läpinäkyvyyteen ennakoitavuuden ja oikeusvarmuuden varmistamiseksi.

Yksityiskohtainen arviointi toteutetaan seuraavien myönteisten ja kielteisten tekijöiden perusteella. Niitä sovelletaan 5 luvun mukaisten perusteiden lisäksi. Joissakin tapauksissa tekijöiden sovellettavuus ja niille annettava painoarvo voivat riippua tuen muodosta tai tavoitteesta. Komissio toteuttaa arvioinnin oikeassa suhteessa kilpailun vääristymisen riskiin. Tämä tarkoittaa sitä, että analyysin kattavuus riippuu asian luonteesta. Valtiontukea sellaiselle toiminnalle, joka ei vaikuta markkinoihin, ei todennäköisesti tutkita kovin yksityiskohtaisesti.

Jäsenvaltioita pyydetään toimittamaan kaikki tiedot, joilla katsotaan olevan merkitystä asian käsittelyssä. Jäsenvaltioita kehoitetaan tukeutumaan erityisesti aiemmista valtiontukiohjelmissä ja -toimenpiteistä tehtyihin arvioihin, tuen myöntävän viranomaisen tekemiin vaikutusten arviointeihin, riskiarviointeihin, tilinpäätöstietoihin ja sisäisiin liiketoimintasuunnitelmiin, jotka yritysten olisi aina laadittava tärkeistä hankkeista, sekä T&K&I-toimintaan liittyviin muihin asiantuntijalausuntoihin ja tutkimuksiin.

7.3 Tuen myönteiset vaikutukset

Yritysten kannustaminen T&K&I-toimintaan yhteisössä, jota ne eivät muuten harjoittaisi, on tärkein myönteinen tekijä arvioitaessa tuen sovellettavuutta yhteismarkkinoille.

Komissio kiinnittää huomiota erityisesti seuraaviin tekijöihin:

- yrityksen harjoittaman T&K&I-toiminnan nettomääräinen lisäys;
- toimenpiteen merkitys T&K&I-toiminnan lisääjänä koko toimialalla;
- toimenpiteen merkitys kansainvälisen T&K&I-toiminnan lisääjänä yhteisössä.

7.3.1 Markkinoiden toimintapuitteen olemassaolo

Kuten 1 luvussa todetaan, valtiontukea voidaan perustellusti myöntää T&K&I-toiminnan lisäämiseen taloudessa ainoastaan silloin, kun markkinoilla ei muuten kyetä saavuttamaan optimaalista lopputulosta. Markkinoiden tiettyjen toimintapuitteiden on todettu vaikeuttavan T&K&I-toimintaa yhteisössä. Kaikki yritykset ja toimialat eivät kuitenkaan kärsi näistä toimintapuitteista yhtä paljon. Jäsenvaltioiden olisi tämän vuoksi toimitettava niiden toimenpiteiden osalta, jotka on arvioitava yksityiskohtaisesti, riittävät tiedot siitä, pyritäänkö tuella korjaamaan T&K&I-toiminnan yleistä markkinoiden toimintapuitetta

⁽⁴²⁾ EUREKA-hankkeissa enimmäismäärä on kaksinkertainen.

⁽⁴³⁾ Hankkeen katsotaan koostuvan "ensi sijassa" perustutkimuksesta, jos yli puolet tukikelteisistä hankekustannuksista johtuu perustutkimuksen luokkaan kuuluvista toiminnoista.

⁽⁴⁴⁾ Hankkeen katsotaan koostuvan "ensi sijassa" teollisesta tutkimuksesta, jos yli puolet tukikelteisistä hankekustannuksista johtuu teollisen tutkimuksen tai perustutkimuksen luokkaan kuuluvista toiminnoista.

yhteisössä vai rajatumpaa yksittäistä markkinoiden toimintapuu-
tetta.

Komissio ottaa huomioon seuraavat tekijät riippuen siitä, millainen markkinoiden toimintapuu-
te on kyseessä:

- **osaamisen leviäminen:** ennustettu levitettävän tiedon määrä; tiedon tuottaman uuden osaamisen erityispiirteet; saatavilla oleva teollis- ja tekijänoikeuksien suoja;
- **epätäydellinen tai epäsymmetrinen informaatio:** riskin taso ja tutkimuksen syvällisyys; ulkoisen rahoituksen tarve; ulkoisen rahoituksen saantiin vaikuttavat tuensaajan ominaispiirteet;
- **puutteellinen koordinointi:** yhteistyötä tekevien yritysten lukumäärä; yhteistyön intensiteetti; yhteistyökumppanien erilaiset intressit; sopimusten laatimiseen liittyvät ongelmat; kolmansien ongelmat yhteistyön koordinoinnissa.

Kun valtiontuki kohdistuu tukialueilla toteutettaviin T&K&I-hankkeisiin tai toimintoihin, komissio ottaa huomioon: i) syrjäisestä sijainnista ja alueen muista erityispiirteistä aiheutuvat haitat, ii) paikalliset taloudelliset tiedot ja vähäisen T&K&I-toiminnan sosiaaliset ja/tai historialliset syyt verrattuna keski-arvotietoihin ja/tai tilanteeseen kansallisella ja/tai yhteisön tasolla tilanteen mukaan; ja iii) muut merkitykselliset tekijät, jotka osoittavat huomattavan markkinoiden toimintapuu-
teen.

7.3.2 Välineen tarkoituksenmukaisuus

T&K&I-toiminnalle myönnettävä valtiontuki voidaan hyväksyä EY:n perustamissopimuksen 87 artiklan 3 kohdan c alakohdan nojalla, jos se on tarpeen yhteisen edun mukaisen tavoitteen saavuttamiseksi. Tämä on poikkeus valtiontukia koskevasta yleisestä kiellosta. Tärkeänä osana tasapainotestistä on määritettävä, missä määrin T&K&I-toiminnalle myönnettävää valtion-
tukea voidaan pitää asianmukaisena välineenä pyrittäessä lisäämään kyseistä toimintaa. Samat tulokset voitaisiin kenties saavuttaa muilla välineillä, jotka vääristävät kilpailua vähemmän.

Kun komissio arvioi tuen soveltuvuutta yhteismarkkinoille, se ottaa huomioon erityisesti ehdotettua toimenpidettä koskevan vaikutusten arvioinnin, jonka jäsenvaltio on tehnyt. Asianmukaisena välineenä pidetään toimenpiteitä, joiden osalta jäsenvaltio on harkinnut muitakin toimintamalleja ja joiden osalta valtiontuen kaltaisen valikoivan välineen edut on määritetty ja tiedot on toimitettu komissiolle.

7.3.3 Tuen kannustava vaikutus ja tuen välttämättömyys

Tukitoimenpiteen kannustinvaikutus on tärkein edellytys, jonka perusteella T&K&I-toiminnalle myönnettävää valtiontukea arvioidaan. Kannustinvaikutusta tutkitaan arvioimalla, kannustaako

suunniteltu tuki yrityksiä harjoittamaan T&K&I-toimintaa, joka jäisi toteuttamatta ilman tukea.

Edellä 6 luvussa luetellaan tekijöitä, joita jäsenvaltiot voivat käyttää osoittaakseen kannustavan vaikutuksen olemassaolon. Toimenpiteen yksityiskohtaisen arvioinnin yhteydessä komissio kuitenkin edellyttää, että tuen kannustava vaikutus on osoitettu tarkemmin, jotta vältetään kilpailun tarpeeton vääristyminen.

Komissio ottaa analyysia tehdessään 6 luvussa mainittujen tekijöiden lisäksi huomioon seuraavat seikat:

- **tavoitellun muutoksen määrittely:** tavoiteltu muutos käyttäytymisessä, joka valtiontuella pyritään ilmoitetussa asiassa saavuttamaan, on määriteltävä yksityiskohtaisesti (uuden hankkeen käynnistäminen, hankkeen koon tai soveltamisalan laajentaminen tai toteutuksen nopeuttaminen);
- **kontrafaktuaalinen analyysi:** käyttäytymisen muuttuminen on todennettava kontrafaktuaalisella analyysillä, jolla on selvitettävä, kuinka paljon aiottua toimintaa harjoitetaisiin tuettuna tai ilman tukea. Kyseisten kahden skenaarion eroa pidetään tukitoimenpiteen kannustavana vaikutuksena;
- **kannattavuus:** jos hankkeen toteuttaminen ei olisi yksityiselle yritykselle kannattavaa ilman tukea, mutta se tuottaisi yhteiskunnalle huomattavaa hyötyä, tuella on todennäköisesti kannustava vaikutus. Koko hankkeen kannattavuuden (tai tappiollisuuden) arvioinnissa voidaan käyttää menetelmiä, jotka ovat yleisesti hyväksytyjä kyseisellä toimialalla ⁽⁴⁵⁾;
- **investoinnin suuruus ja kassavirtojen ajoittuminen:** suuret alkuinvestoinnit, vähäiset käytettävissä olevat kassavirrat ja kassavirtojen pääosan ajoittuminen kaukaiseen tulevaisuuteen ovat myönteisiä tekijöitä arvioitaessa kannustavaa vaikutusta;
- **tutkimushankkeeseen sisältyvä riski:** kun riskiä arvioidaan toteutettavuustutkimusten, riskinarvioinnin ja asiantuntijalausuntojen perusteella, on otettava huomioon erityisesti investoinnin peruuttamattomuus, kaupallisen epäonnistumisen todennäköisyys sekä seuraavat riskit: hankkeen tuottavuuden jääminen odotettua alhaisemmaksi, hankkeen tuottama haitta muille toimintoille sekä yrityksen elinkelpoisuuden heikentyminen hankekustannusten vuoksi. Kun valtiontuki kohdistuu tukialueilla toteutettaviin T&K&I-hankkeisiin tai toimintoihin, komissio ottaa huomioon syrjäisestä sijainnista ja alueen muista erityispiirteistä aiheutuvat haitat, joilla on kielteinen vaikutus tutkimushankkeeseen liittyvän riskin suuruuteen;

⁽⁴⁵⁾ Esimerkkejä menetelmistä: hankkeen nykyarvo (investoinnista saatavien odotettujen diskontattujen kassavirtojen summa, josta vähennetään investointikustannukset), sisäinen korkokanta tai sijoitetun pääoman tuotto prosentti. Lisäksi voidaan hyödyntää tilinpäätösraportointia ja sisäisiä liiketoimintasuunnitelmia, jotka sisältävät tietoja kysyntäennusteista; kustannusennusteita; taloudellisia ennusteita (esim. nykyarvo, sisäinen korkokanta, sijoitetun pääoman tuotto prosentti); asiakirjoja, jotka on toimitettu investointikomitealle ja joissa esitetään investointiskenaarioita; rahoitusmarkkinoille tarkoitettuja asiakirjoja.

- **jatkuva arviointi:** kannustavaa vaikutusta arvioitaessa myönteisinä tekijöinä pidetään toimenpiteitä, joihin liittyen aiotaan toteuttaa (pienimuotoisia) pilottihankkeita tai joihin sisältyy selviä välitavoitteita, joiden arvioinnin pohjalta epäonnistunut hanke voidaan keskeyttää, tai joiden jälki-seurannan tulokset ovat julkisesti saatavilla.

T&K&I-toiminta voi vääristää tuotemarkkinoiden kilpailua kolmella selvästi havaittavalla tavalla:

- 1) T&K&I-tuki voi vääristää markkinatoimijoiden dynaamisia investointikannustimia (syrjäyttämisaikutus);
- 2) T&K&I-tuki voi luoda tai ylläpitää markkinatoimijoiden markkinavoimaa;
- 3) T&K&I-tuki voi ylläpitää tehotonta markkinarakennetta.

Valtiontuella voi myös olla kielteisiä vaikutuksia kaupan yhteismarkkinoilla. Erityisesti silloin, kun T&K&I-tuki johtaa kilpailijoiden syrjäyttämiseen, seurauksena voi olla käytännössä kauppavirtojen ja taloudellisen toiminnan siirtymiä.

7.4.1 Dynaamisten kannustimien vääristyminen

Yrityksille myönnettävän T&K&I-tuen suurin ongelma on se, että kilpailevien yritysten dynaamiset investointikannustimet vääristyvät. Yrityksen saadessa tukea sen T&K&I-toiminnan onnistuminen on todennäköisempää, mikä johtaa vahvempaan asemaan tulevaisuuden tuotemarkkinoilla. Tukea saaneen yrityksen vahvempi asema voi johtaa siihen, että kilpailijat supistavat alkuperäisiä investointisuunnitelmiaan (syrjäyttämisaikutus).

Komissio kiinnittää analyysissään huomiota seuraaviin tekijöihin:

- **tuen määrä:** tukitoimenpiteillä, joihin liittyy huomattava määrä tukea, on todennäköisesti merkittävä syrjäyttämisaikutus. Tuen merkitystä arvioitaessa tuen määrää verrataan toimialan yksityisten T&K-menojen kokonaismäärään ja suurimpien markkinatoimijoiden T&K-menoihin;
- **markkinoiden läheisyys / tuen tyyppi:** mitä läheisemmin tuki liittyy lähellä markkinoita olevaan T&K&I-toimintaan, sitä todennäköisemmin sillä on huomattava syrjäyttämisaikutus;
- **avoin valintaprosessi:** komissio suhtautuu suopeammin tapauksiin, joissa avustus myönnetään objektiivisilla ja syrjimättömällä perusteilla;
- **toiminnan lopettamisen esteet:** kilpailijat todennäköisesti ylläpitävät (tai jopa laajentavat) investointisuunnitelmiaan, jos innovaatioprosessin lopettaminen on käytännössä erittäin vaikeaa. Näin voi käydä silloin, kun monet kilpailijoiden aiemmista investoinneista on sidottu T&K&I-toiminnan tiettyyn kehitykseen;

- **kannustimet kilpailu tulevaisuuden markkinoilla:** T&K&I-tuki voi johtaa siihen, että tuensaajan kilpailijat luopuvat kilpailusta tulevaisuuden markkinoilla, koska tuen suoma etu (tekninen etulyöntiasema tai parempi ajoitus) vähentää niiden mahdollisuuksia toimia kannattavasti kyseisillä markkinoilla;

7.3.4 Tuen oikeasuhteisuus

Edellä 5 luvussa mainittujen perusteiden lisäksi jäsenvaltion olisi toimitettava seuraavat lisätiedot:

- **avoin valintaprosessi:** jos jäsenvaltiossa on useampia (potentiaalisia) ehdokkaita T&K&I-hankkeen toteuttajaksi, oikeasuhteisuusvaatimus täyttyy todennäköisimmin silloin, kun hankkeen toteuttaja valitaan läpinäkyvillä, objektiivisilla ja syrjimättömällä perusteilla;
- **tuen rajoittaminen välttämättömään:** jäsenvaltioiden on osoitettava, kuinka tuen määrä on laskettu, jotta varmistetaan tuen määrän rajoittaminen välttämättömään vähimmäismäärään.

7.4 Kilpailun ja kaupan vääristymisen analysointi

T&K&I-toiminnan valtiontuki voi vaikuttaa kilpailuun kahdella tasolla: i) kilpailuun innovaatioprosessissa, ts. T&K&I-toimintaan liittyvään kilpailuun tuotekehittelyn alkupäässä, ja ii) kilpailuun tuotemarkkinoilla, joilla T&K&I-toiminnan tuloksia hyödynnetään.

Kun komissio arvioi tukitoimenpiteen kielteisiä vaikutuksia se keskittyy kilpailun vääristymistä koskevassa analyysissään siihen, mikä todennäköinen vaikutus T&K&I-toiminnalle myönnettävällä tuella on yritysten väliseen kilpailuun kyseisillä tuotemarkkinoilla. Komissio antaa suuremman painoarvon kilpailuun ja kauppaan liittyville riskeille, joita syntyy lähitulevaisuudessa tiettyllä todennäköisyydellä.

Vaikutuksella innovaatioprosessissa tapahtuvaan kilpailuun on merkitystä, jos sen vaikutus tuotemarkkinoilla tulevaisuudessa käytävän kilpailun tulokseen on ennakoitavissa. Joissakin tapauksissa T&K&I-toiminnan tuloksilla (esim. teollis- ja tekijänoikeudet) käydään kauppaa teknologiamarkkinoilla muun muassa patentteja lisensoimalla. Näissä tapauksissa komissio voi myös tutkia tuen vaikutusta kilpailuun teknologiamarkkinoilla.

T&K&I-toiminnalla on pääosin dynaaminen vaikutus tuotemarkkinoihin, ja analyysi on tämän vuoksi tulevaisuuteen suuntautunut. Sama innovaatiotoiminta voidaan usein yhdistää useisiin tulevaisuuden tuotemarkkinoihin. Näissä tapauksissa valtiontuen merkitystä tarkastellaan kaikkien asianomaisten markkinoiden näkökulmasta.

- **tuotteiden erilaisuus ja kilpailun intensiteetti:** tuella on pienempi vaikutus kilpailijoiden toimintaan silloin, kun tuoteinnovaatioissa on lähinnä kyse tuotteiden eriyttämisestä (esim. eri tuotemerkit, standardit, teknologiat ja kuluttajaryhmät). Sama pätee myös markkinoihin, joilla on paljon todellisia kilpailijoita.

7.4.2 Markkinavoiman luominen

T&K&I-toiminnalle myönnettävällä tuella saattaa olla vääristävä vaikutus, jos se lisää tai ylläpitää markkinavoimaa tuotemarkkinoilla. Markkinavoima tarkoittaa kykyä vaikuttaa kuluttajia haittaavalla tavalla markkinahintoihin, tuotokseen, tavaroiden ja palvelujen valikoimaan tai laatuun sekä muihin kilpailutekijöihin pitkällä aikavälillä. Komissio arvioi markkinavoiman suuruuden ennen tuen myöntämistä sekä markkinavoiman odotettavissa olevan muuttumisen tuen seurauksena.

Komissio kiinnittää huomiota lähinnä niihin T&K&I-toimenpiteisiin, jotka antavat tuensaajalle mahdollisuuden siirtää olemassa olevilla tuotemarkkinoilla oleva markkinavoima tulevaisuuden tuotemarkkinoille tai vahvistaa sitä. Komissio ei odota löytävänsä markkinavoimaan liittyviä kilpailuongelmia markkinoilla, joilla yksittäisen tuensaajan markkinaosuus on alle 25 prosenttia tai Herfindahl-Hirschman -indeksin mukainen markkinoiden keskittymistä kuvaava arvo on alle 2000.

Komissio kiinnittää analyysissaan huomiota seuraaviin tekijöihin:

- **tuensaajan markkinavoima ja markkinoiden rakenne:** jos tuensaajalla on jo määräävä asema tuotemarkkinoilla, tuki voi vahvistaa määräävää asemaa heikentämällä kilpailupainetta, joka tuensaajaan kohdistuu sen kilpailijoiden taholta. Valtiontuella voi olla suuri merkitys myös oligopolimarkkinoilla, joilla on vain muutama toimija;
- **markkinoille pääsyn esteet:** T&K&I-toiminnassa uudet toimijat saattavat joutua kohtaamaan huomattavia markkinoille pääsyn esteitä. Näitä esteitä ovat muun muassa oikeudelliset esteet (erityisesti teollis- ja tekijänoikeudet), suurtuotannosta ja tuotevarioinnista saatavat edut, esteet pääsulle verkkoihin ja infrastruktuuriin sekä muut strategiset esteet, jotka haittaavat markkinoille pääsyä tai laajentumista;
- **ostajien neuvotteluvoima:** myös ostajien markkina-asema voi rajoittaa yrityksen markkinavoimaa. Vahvojen ostajien läsnäolo markkinoilla saattaa kumota vahvan markkina-aseman, jos ostajat todennäköisesti pyrkivät ylläpitämään riittävästi kilpailua markkinoilla;
- **valintamenettely:** komissio kiinnittää huomiota tukitoimenpiteisiin, jotka antavat vahvassa markkina-asemassa oleville yrityksille mahdollisuuden vaikuttaa valintaprosessiin esimerkiksi suosittelemalla tiettyjä yrityksiä valintaprosessin aikana tai ohjaamalla tutkimustoimintaa

perusteettomasti tai siten, että vaihtoehtoiset tutkimussuunnat jäävät vähemmälle huomiolle.

7.4.3 Tehottomien markkinarakenteiden ylläpitäminen

Jos T&K&I-tukea ei suunnata oikein, se voi hyödyttää tehottomia yrityksiä ja johtaa markkinarakenteeseen, jossa useat markkina-toimijat toimivat tehottomasti. Komissio kiinnittää analyysissaan huomiota siihen, onko tuki myönnetty markkinoille, joilla on ylikapasiteettia, taantuville toimialoille tai herkille sektoreille. Ongelmia esiintyy vähemmän silloin, kun T&K&I-toiminnalle myönnettävällä valtiontuella pyritään muuttamaan alan kasvudynamiikkaa erityisesti ottamalla käyttöön uutta teknologiaa.

7.5 Tasapaino ja päätös

Komissio muodostaa myönteisten ja kielteisten tekijöiden perusteella kokonaiskuvan toimenpiteestä ja määrittää, haittaavatko tuen kilpailua vääristävät vaikutukset kaupankäyntiä yhteisen edun vastaisella tavalla. Yksittäistapausten analysointi perustuu kokonaisarvioon valtiontuen ennustetuista myönteisistä ja kielteisistä vaikutuksista. Komissio ei sovelle 7.3 ja 7.4 jaksossa vahvistettuja perusteita mekaanisesti vaan tekee oikeasuhteisuusperiaatteeseen perustuvan kokonaisarvioinnin.

Komissio voi olla vastustamatta ilmoitettua tukitoimenpidettä ilman muodollista tutkintamenettelyä tai tehdä asetuksen (EY) N:o 659/1999 6 artiklan mukaisen muodollisen tutkintamenettelyn jälkeen mainitun asetuksen 7 artiklan nojalla päätöksen menettelyn lopettamisesta. Jos komissio tekee asetuksen (EY) N:o 659/1999 7 artiklan 4 kohdan mukaisen ehdollisen päätöksen, se voi asettaa seuraavat ehdot, joiden on oltava oikeasuhteisia ja vähennettävä kilpailun vääristymistä tai vaikutuksia kauppaan:

- 5 luvun mukaisia enimmäisintensiteettejä pienemmät tuen intensiteetit, mukaan luettuina takaisinperintämenettelyt ja erilaiset ehdot takaisin maksettaville ennakkomaksuille;
- tulosten levittäminen, yhteistyö ja muut käyttäytymiseen liittyvät sitoumukset;
- erillinen kirjanpito, jotta vältetään markkinoiden väliset ristikkäistuet, kun tuensaaja toimii useilla markkinoilla;
- ei muihin potentiaalisiin tuensaajiin kohdistuvaa syrjintää (vähennetään valikoivuutta).

8. TUEN KASAUTUMINEN

Tuen kasautumisen osalta näiden puitteiden mukaisesti vahvistettuja tuen enimmäisintensiteettejä sovelletaan riippumatta siitä, onko tuettu hanke rahoitettu kokonaan valtion varoin vai onko se osittain yhteisön rahoittama, paitsi silloin, kun sovelletaan TTK-puiteohjelmissa asetetuksi rajoituksiin myönnettävää yhteisön rahoitusta koskevia edellytyksiä, jotka on vahvistettu EY:n

perustamissopimuksen XVIII osaston tai Euratomin perustamissopimuksen II osaston mukaisesti.

Kun kaikkiin tai osaan T&K&I-tukeen oikeutetuista kustannuksista voidaan myöntää myös muita tukia, yhteiseen osuuteen sovelletaan asiaa koskevien sääntöjen suotuisinta enimmäisintensiteettiä. Tätä rajoitusta ei sovelleta tukeen, joka on myönnetty valtiontuesta pieniin ja keskisuuriin yrityksiin tehtävien riskipääomasijoitusten edistämiseksi annettujen yhteisön suuntaviivojen ⁽⁴⁶⁾ mukaisesti.

T&K&I-tuki ei saa kasautua vähämerkityksisen tuen kanssa samojen tukikelpoisten kustannusten osalta näissä puitteissa vahvistettujen tuen enimmäisintensiteettien kiertämiseksi.

9. MAATALOUTTA JA KALASTUSTA KOSKEVAT ERITYISSÄÄNNÖT

EY:n perustamissopimuksen liitteessä I lueteltujen tuotteiden T&K-tuen osalta, ja poiketen näissä puitteissa määritellyistä tuki-intensiteetin ylärajoista tai korottamisesta, komissio sallii jatkosakin enintään 100 prosentin tuki-intensiteetin, jos seuraavat neljä edellytystä täyttyvät:

- tuki on kyseisen sektorin tai alasektorin yleisen edun mukaista;
- tutkimuksen aloittamisesta ja tavoitteista tiedotetaan ennen tutkimuksen aloittamista Internetissä. Tietoihin on sisällytettävä tulosten arvioitu valmistumisaika ja julkaisutiedot Internetissä sekä maininta siitä, että tutkimuksen tulokset ovat saatavilla veloitusetta;
- tutkimuksen tulokset asetetaan saataville Internetiin vähintään viiden vuoden ajaksi. Nämä tiedot on julkaistava Internetissä viimeistään siinä vaiheessa kun vastaavia tietoja annetaan eri organisaatioiden jäsenille;
- tuki on myönnettävä suoraan tutkimuslaitokselle tai elimelle eikä tukeen saa liittyä välitöntä tutkimustoiminnan ulkopuolista tukea maataloustuotteita tuottavalle, jalostavalle tai markkinoivalle yritykselle eikä hintatukea kyseisten tuotteiden tuottajille.

Komissio sallii valtiontuen myöntämisen Euroopan maaseudun kehittämisen maatalousrahaston (maaseuturahaston) tuesta maaseudun kehittämiseen 20 päivänä syyskuuta 2005 annetun neuvoston asetuksen (EY) N:o 1698/2005 ⁽⁴⁷⁾ 29 artiklassa tarkoitetun yhteistyön edistämiseen, jos yhteistyölle on päätetty myöntää kyseisen artiklan perusteella yhteisön yhteisrahoitusta ja/tai jos valtiontuki on myönnetty asetuksen (EY) N:o 1698/2005 89 artiklassa tarkoitetuksi lisärahoitukseksi ja siihen

sovelletaan samoja edellytyksiä ja samaa tuki-intensiteettiä kuin yhteisön yhteisrahoitukseen.

EY:n perustamissopimuksen liitteessä I luetelluille tuotteille myönnetty T&K-tuki, joka ei täytä tässä luvussa asetettuja edellytyksiä, on tutkittava näissä puitteissa vahvistettujen yleisten sääntöjen mukaisesti.

10. LOPPUSÄÄNNÖKSET

10.1 Raportointi ja seuranta

10.1.1 Vuosikertomukset

Jäsenvaltioiden on annettava vuosittain kertomukset komissiolle asetuksen (EY) N:o 659/1999 ja Euroopan yhteisön perustamissopimuksen 93 artiklan soveltamista koskevista yksityiskohtaisista säännöistä annetun neuvoston asetuksen (EY) N:o 659/1999 täytäntöönpanosta 21 päivänä huhtikuuta 2004 annetun komission asetuksen (EY) N:o 794/2004 ⁽⁴⁸⁾ mukaisesti.

Edellä mainituissa säännöksissä asetettujen vaatimusten lisäksi T&K&I-tukitoimenpiteitä koskevien vuosikertomusten on sisällettävä jokaisesta toimenpiteestä, myös hyväksytyjen tukiohjelmien mukaisesti myönnettyistä tuista, seuraavat tiedot:

- tuensaajan nimi;
- tuen määrä tuensaajaa kohti;
- tuen intensiteetti;
- toimialat, joilla tukea saavat hankkeet toteutetaan.

Verotuen osalta jäsenvaltioiden on toimitettava luettelo ainoastaan niistä tuensaajista, joiden vuotuisen verohuojennuksen määrä on yli 200 000 euroa.

Klustereiden osalta kertomuksessa on selostettava lyhyesti klusterin toimintaa ja kerrottava, kuinka tehokkaasti se pystyy saamaan aikaan T&K&I-toimintaa. Komissio voi pyytää myönnettyä tukea koskevia lisätietoja tarkistaakseen, onko tukitoimenpidettä koskevassa komission päätöksessä asetettuja edellytyksiä noudatettu.

Vuosikertomukset julkaistaan komission Internet-sivuilla.

Kun tukea on myönnetty hyväksytyyn tukiohjelman mukaisesti suuryrityksille, jäsenvaltioiden on perusteltava vuosikertomuksessa, kuinka kannustinvaikutus on otettu huomioon myönnettäessä tukea kyseisentyypisille yrityksille, ja käytettävä 6 luvussa mainittuja tekijöitä ja perusteita.

⁽⁴⁶⁾ EUVL C 194, 18.8.2006, s. 2.

⁽⁴⁷⁾ EUVL L 277, 21.10.2005, s. 1, asetus sellaisena kuin se on muutettuna asetuksella (EY) N:o 1463/2006 (EUVL L 277, 9.10.2006, s. 1).

⁽⁴⁸⁾ EUVL L 140, 30.4.2004, s. 1, asetus sellaisena kuin se on muutettuna asetuksella (EY) N:o 1627/2006 (EUVL L 302, 1.11.2006, s. 10).

10.1.2 Tukiohjelmatekstien saatavuus

Komissio katsoo, että lisätoimenpiteet ovat tarpeen yhteisön valtiontuen läpinäkyvyyden parantamiseksi. Erityisesti näyttää tarpeelliselta varmistaa, että jäsenvaltiot, talouden toimijat, asianomaiset ja komissio saavat helposti käyttöönsä kaikkien sovellettavien T&K&I-tukiohjelmien koko tekstin.

Tämä voidaan toteuttaa helposti perustamalla linkitettyjä Internet-sivustoja. Tästä syystä komissio edellyttää järjestelmällisesti T&K&I-tukiohjelmiä tutkiessaan, että kyseinen jäsenvaltio julkaisee kaikkien lopullisten tukiohjelmien tekstin kokonaisuudessaan Internetissä ja ilmoittaa julkaisun Internet-osoitteen komissiolle. Ohjelmaa ei saa soveltaa ennen kuin tiedot on julkaistu Internetissä.

10.1.3 Tietolomakkeet

Kun tukiohjelmien osana myönnetään T&K&I-tukea, josta ei tarvitse ilmoittaa erikseen ja jonka määrä on yli 3 miljoonaa euroa, jäsenvaltioiden on toimitettava komissiolle tiedot, jotka vaaditaan näiden puitteiden liitteessä olevassa vakiolomakkeessa, 20 työpäivän kuluessa siitä, kun toimivaltainen viranomainen on myöntänyt tuen. Komissio julkaisee tiedoista yhteenvedon www-sivustollaan (http://ec.europa.eu/comm/competition/index_en.html).

Jäsenvaltioiden on varmistettava, että tuen myöntämisestä kaikille T&K&I-toimenpiteille pidetään yksityiskohtaista kirjanpitoa. Kirjanpidon on sisällettävä kaikki tarvittavat tiedot sen osoittamiseksi, että tukikelpoisia kustannuksia ja tuen sallittua enimmäisintensiteettiä koskevia sääntöjä on noudatettu. Tiedot on säilytettävä 10 vuoden ajan tuen myöntämispäivämäärästä.

Komissio pyytää jäsenvaltioita toimittamaan nämä tiedot toteuttaakseen näiden puitteiden vaikutusta koskevan arvioinnin kolme vuotta niiden voimaantulon jälkeen ⁽⁴⁹⁾.

10.2 Aiheelliset toimenpiteet

Komissio ehdottaa jäsenvaltioille EY:n perustamissopimuksen 88 artiklan 1 kohdan nojalla seuraavia aiheellisia toimenpiteitä, jotka koskevat niiden nykyisiä tutkimuksen ja kehityksen tukiohjelmiä:

Näihin puitteisiin sisältyvien säännösten noudattamiseksi jäsenvaltioiden olisi tarvittaessa muutettava kyseisiä ohjelmia saattaakseen ne näiden puitteiden mukaisiksi 12 kuukauden kuluessa puitteiden voimaantulosta seuraavin poikkeuksin:

- jäsenvaltiot voivat 24 kuukauden aikana tehdä muutokset, jotka koskevat näiden puitteiden 3.1.1 kohdassa käsiteltyjä säännöksiä;

- suurten yksittäisten hankkeiden uutta raja-arvoa sovelletaan näiden puitteiden voimaantulosta;
- velvollisuutta toimittaa yksityiskohtaisempia vuosikertomuksia 10.1.1 kohdan mukaisesti ja velvollisuutta toimittaa 10.1.3 kohdan mukaisia tietolomakkeita sovelletaan voimassa oleviin tukiohjelmiin kuuden kuukauden kuluttua näiden puitteiden voimaantulosta.

Jäsenvaltioita kehoitetaan antamaan nimenomainen ehdoton suostumus ehdotettuihin aiheellisiin toimenpiteisiin kahden kuukauden kuluessa näiden puitteiden julkaisupäivämäärästä. Jos jäsenvaltio ei toimita vastausta ehdotukseen, komissio olettaa, että se ei ole samaa mieltä ehdotetuista toimenpiteistä.

10.3 Voimaantulo, voimassaolo ja tarkistaminen

Nämä puitteet tulevat voimaan 1 päivänä tammikuuta 2007 tai jos niitä ei ole julkaistu *Euroopan unionin virallisessa lehdessä* ennen kyseistä päivämäärää, ensimmäisenä päivänä niiden julkaisemisesta, ja ne korvaavat yhteisön puitteet tutkimus- ja kehitystyöhön myönnettävälle valtiontuelle.

Puitteita sovelletaan 31 päivään joulukuuta 2013 asti. Komissio voi jäsenvaltioita kuultuaan muuttaa puitteita ennen kyseistä päivämäärää kilpailupolitiikkaan tai tutkimuspolitiikkaan liittyvistä merkittävistä syistä tai ottaakseen huomioon muut yhteisön politiikan alat tai kansainväliset sitoumukset. Komissio aikoo tarkistaa puitteita, kun niiden voimaantulosta on kulunut kolme vuotta.

Komissio soveltaa näitä puitteita kaikkiin ilmoitettuihin tukihankkeisiin, joita se käsittelee sen jälkeen kun puitteet on julkaistu *Euroopan unionin virallisessa lehdessä*, vaikka kyseisistä hankkeista olisi ilmoitettu jo ennen puitteiden julkaisemista. Tämä koskee myös yksittäistä tukea, joka on myönnetty hyväksytyjen tukiohjelmien mukaisesti ja josta on ilmoitettu komissiolle kyseisen tuen ilmoittamista erikseen koskevan velvollisuuden johdosta.

Valtiontuen sääntöjenvastaisuuden arvioinnissa sovellettavien sääntöjen määräytymisestä ⁽⁵⁰⁾ annetun komission ilmoituksen mukaisesti komissio soveltaa tukeen, josta ei ole ilmoitettu,

- näitä puitteita, jos tuki myönnettiin puitteiden voimaantulon jälkeen;
- muissa tapauksissa tuen myöntämishetkellä voimassa olleita puitteita.

⁽⁴⁹⁾ Jäsenvaltiot voivat tukea komission arviointityötä toimittamalla tiedot tekemästään ohjelmien ja yksittäisten toimenpiteiden jälkiarvioinnista.

⁽⁵⁰⁾ EYVL C 119, 22.5.2002, s. 22.

LIITE

Lomake, jota käytetään annettaessa tiivistetyt tiedot tuesta, johon sovelletaan ajallisesti pidennettyä raportointivelvollisuutta (10.1 jakso)

- 1) Tuensaaja (tukea saavan yrityksen / saavien yritysten nimi ja maininta siitä, onko kyseessä pk-yritys): .....
  - .....
  - 2) Tukiohjelman viitenumero (komission käyttämä viitenumero voimassa olevasta ohjelmasta/ohjelmista, jonka/joiden nojalla tukea myönnetään): .....
  - 3) Tuen myöntävä viranomainen tai viranomaiset (nimi ja yhteystiedot): .....
  - .....
  - 4) Jäsenvaltio, jonka alueella tukea saava hanke tai toimenpide toteutetaan: .....
  - 5) Hankkeen tai toimenpiteen tyyppi: .....
  - 6) Lyhyt kuvaus hankkeesta tai toimenpiteestä: .....
  - .....
  - .....
  - 7) Mahdollisten tukikelpoisten kustannusten määrä euroina: .....
  - 8) Diskontattu tukimäärä (brutto) euroina: .....
  - 9) Tuki-intensiteetti (% bruttoavustusekvivalenttina): .....
  - 10) Ehdotetun tuen maksamiselle mahdollisesti asetetut edellytykset: .....
  - .....
  - 11) Hankkeen tai toimenpiteen suunniteltu aloitus- ja lopetusaika: .....
  - 12) Tuen myöntämispäivämäärä: .....
-